

MTK-Keski-Suomi Vuosikertomus 2023

Sisällysluettelo 107. toimintavuosi

Puheenjohtajan katsaus 2023	3
MTK-Keski-Suomi ry.....	4
Toimintakertomus 2023	5
Hallinto ja johtokunnan toiminta	7
Kannanotot, tiedotteet ja lausunnot vuosi 2023	9
Kevätkokous	10
Syyskokous.....	14
Maaseutunuorten valiokunta, nuorten toiminta	17
Metsänomistajien maakunnallinen edunvalvonta Keski-Suomessa 2023	20
Ilmastonmuutokseen varautuva viljelijä -hankkeen toiminta	22
Edustajat valiokunnissa 2023	24
Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteiset valiokunnat 2023	24
Keski-Suomen edustajat MTK:ssa ja sen valiokunnissa 2023	24
Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen valiokuntien toiminta	25
MTK-Keski-Suomen jäsenet 31.12.2023.....	42
Yhteisöjäsenet	42
MTK-Keski-Suomen tilinpäätös 2023.....	43
Toimintakertomus 2023 Keski-Suomen Maataloustuottajain Säätiö.....	44
MTK-Keski-Suomen toimintasuunnitelma vuodelle 2024.....	45
MTK-Keski-Suomen talousarvio vuodelle 2024	49
MTK-Keski-Suomi ry:n paikallisyhdistykset vuodelle 2024.....	50

Kansikuva: Pellonpiennarpäivä, Putkilahti Korpilahti

Puheenjohtajan katsaus 2023

Vuosi 2023 tullaan muistamaan erittäin haastavien viljelyolosuhteiden vuotena; vähäisen sateen ja taivaan tuuliin haihtuneiden lumien ansiosta päästiin kevätkylvöille ajoissa, orastuminen onnistui ja hyvät laihot kasvoivat pelloilla. Odotukset olivat korkealla. Myös tuotantopanosten korkeiden hintojen vuoksi odotettiin ja toivottiin hyvää satoa, jotta panostuksille saadaan katetta.

Kesä näytti luonnonvoiman ja sen mahdin. Sateiden vähyyys aiheutti sen, että matalajuuriset kasvit ja kevätiljat kärsivät kuivuutta. Paikalliset ukkoskuurot paransivat olosuhteita joillakin osin Keski-Suomea. Syysviljat ja nurmikasvit pärjäsivät paremmin. Korjuuaikaan sateita oli vähintäänkin riittävästi ja loppusyksystä pellot lainehtivat vedestä. Syystyöt jäivät osittain tekemättä ja syysviljat kylvämättä.

Eduskuntavaalit olivat vuoden aikana ja alueelta valittiin kaikkiaan 10 kansanedustajaa, joista neljä uutta, ajamaan maakunnallisia sekä valtakunnallisia asioita.

Hallitusohjelmaan vaikutettiin ja tuotiin elinkeinollemme tärkeitä asioita esille, ohjelmaan on kirjattu useita meille tärkeitä uudistuksia lainsäädäntöön ja normien purkuun.

Hallituksen toimia on syytä tukea sen tehtävien hoitamisessa, että se onnistuu tavoitteessaan ja saa hallitusohjelman mukaisia kirjauksia täytäntöön, saa parannettua alkutuotannon asemaa ja luotua sille toimintaedellytyksiä.

Keskittynyt markkina elintarvikkeiden osalta on vääristynyt. Oikea kilpailu ei toimi, vaikkakin nykyinen tilanne auttaa kuluttajaa vähän aikaa, se samalla romuttaa kotimaisen elintarviketuotannon ja huoltovarmuuden.

Tuotannon nostaminen uudelleen ylös omavaraisuuteen maksaa monin kerroin enemmän kuin sen ylläpitäminen, jos sen annetaan nyt lyhytnäköisesti supistua. Osa päättäjistä vaikuttaa ymmärtävän asian: alkutuotanto, ruuan tuotanto ei ole enää itsestään selvä asia maassamme. Nykyisin tehtyjen sukupolvenvaihdosten määrä ei tule riittämään omavaraisuuden ylläpitoon.

Maatalouden saama tuki on noussut ajoittain kohtuuttoman suuren huomioon kansalaisten keskuudessa, vaikka EU:n maksama ja osarahoittama osuus ei ole tukea vaan hinnanalennuskorvaus tuotannolle. Tätä ei muisteta eikä tuoda esille, kun asiasta keskustellaan. Tukea ei makseta sosiaalisin perustein kuten tukia yleensä maksetaan, siksi pitäisi puhua aina hinnanalennuskorvauksesta eikä käyttää tuki sanaa. Korvauksen ostovoima on sulanut korkean inflaation mukana, koska järjestelmä ei tunne tarkastuksia korvaustasoon.

Rahoituksen kiristyminen ja huomattava korkojen nousu on aiheuttanut sen, että uudis- tai korvausinvestointeja ei tehdä riittävästi maakunnassa ja tuotanto alenee. Tämän suunnan kääntämiseen tarvitaan kannattavaa ja kehittyvää maataloutta, sillä se on ainut keino turvata tuotantoa sekä huoltovarmuutta. Kaikki muut asiat; jatkajat, rahoitus, jaksaminen, ym. voidaan saada kuntoon, kun kannattavuus on kunnossa ja yrittäjällä on oikea mahdollisuus pärjätä elinkeinolla.

Puun markkina elää ja energiapuulla on hyvä kysyntä, kun Venäjän puu on pois markkinoilta. Saha- ja sorvitukin kysyntä vaihtelee markkinan mukaan, kuitupuun hinnat ovat vahvistuneet. Kaikille puulaajille on kysyntää, leimikot kannattaa kilpailuttaa, sillä ostajien hintahaarukka on laaja ja katkonnan vaikutus tukkiprosenttiin on suuri.

Hyvää kevättä!
Juhana Jalkanen

MTK-Keski-Suomi ry

Johtokunta 2023

Juhana Jalkanen	Laukaa	
- puheenjohtaja		2021 -
- varapuheenjohtaja		2017 - 2020
- johtokunnan jäsen		2013 -
Tomi Ahonen	Uurainen	2016 -
- varapuheenjohtaja		2021 -
Paavo Hienola	Jämsän seutu	2017 -
Lauri Jaatinen	Toivakka	2021 -
Riikka Kananen	Pihtipudas	2021 -
Maija Laahanen	Viitasaari	2020 -
Jarkko Nurminen	Korpilahti-Muurame	2019 -
Jani Rantanen	Joutsa	2018 -
Janne Riihonen	Keurusseutu	2019 -

Toimihenkilöt 2023

Anja Hänninen, toiminnanjohtaja – 31.12.2023

Sari Hintikka, järjestöasiantuntija

Anniina Lahtinen, Hankeasiantuntija Ilmastonmuutokseen varautuva viljelijä- hanke, 50 % työaika

MTK-Keski-Suomi

Johtokunta 2024

Jalkanen Juhana, pj 0400 665 434 juhana.jalkanen@pp.inet.fi	Ahonen Tomi, vpj 050 302 0361 tomi.ahonen@koivurannantila.fi	Hienola Paavo 040 728 0325 paavo.hienola@gmail.com
Jaatinen Lauri 0400 648985 laurijaatinen1@gmail.com	Kantonen Veera 044 293 9803 riikka.kananen@gmail.com	Laahanen Maija 040 5331602 majjalaahanen@gmail.com
Nurminen Jarkko 050 430 2141 jarkko.nurminen@aholanraitti.fi	Rantanen Jani 040 588 0749 jani.rantanen@pp.inet.fi	Riihonen Janne 040 588 0749 janneriihonen@gmail.com

MTK-Keski-Suomen toimisto

Keskustie 20 C,
40100 JYVÄSKYLÄ

Nettisivut: <https://keski-suomi.mtk.fi>
Facebook: www.facebook.com/mtk.keskisuomi
Instagram: [mtk_keski_suomi](https://www.instagram.com/mtk_keski_suomi)
Youtube: [mtkkeski-suomi747](https://www.youtube.com/channel/UCmKkkeski-suomi747)
TikTok: [mtkkeskisuomiry](https://www.tiktok.com/@mtkkeskisuomiry)

Toimihenkilöt:	Antti Waris	Sari Hintikka	Anniina Lahtinen
	Toiminnanjohtaja	Järjestöasiantuntija	Hankeasiantuntija
	0400 486 354	050 569 9830	050 473 9112

Taloushallinto: Liisa Pennanen, MTK Pohjois-Suomi

Toimintakertomus 2023

MTK-Keski-Suomi ry on maa- ja metsätalouden harjoittajien sekä maaseutuyrittäjien maakunnallinen talouspoliittinen ammatti- ja etujärjestö. MTK-Keski-Suomi turvaa ja kehittää maatilayritysten edellytyksiä alueella. Toiminnan painopisteinä on jäsenistön yrittämisen mahdollisuuksien edistäminen sekä maanomistajien oikeuksien ja luonnonvarojen kestävän käytön turvaaminen muuttuvassa toimintaympäristössä. Toiminnan päämääränä on asuttu ja elinvoimainen maaseutu, jossa jäsenet voivat hyvin sekä henkisesti että taloudellisesti.

MTK:n keskiuomalainen tekeminen ja sen suunnittelu ja toteutus on sitoutunut järjestön yhteisten tavoitteiden mukaiseen toimintaan.

Tämän me teimme vuonna 2023 – tiivistelmä toiminnasta

Edunvalvonta ja järjestötoiminta

Itä- ja Keski-Suomen liittojen johtokunnat kokoustivat Helsingissä lokakuussa ja kävimme myös eduskunnassa tapaamassa alueidemme kansanedustajia. Ministeri Essayah osallistui yhteiselle illalliselle johtokuntien kanssa.

Kuva 1. Johtokuntaa Arkadianmäellä

Järvi-Suomen alueen yhteistoiminta on jatkunut yhteisinä tiedotteina ja kannanottoina. MTK:n johtokunnalle tehtiin yhteinen kirjelmä tarpeesta Itä- ja Keski-Suomen omaan CAP-ohjelmaan, jossa edellytyksiä meille tyypillisen hajautetun maataloustuotannon haasteet tulevat huomioon otetuksi. Järvi-Suomen alue tarvitsee ratkaisuja myös maatalouden rakennusinvestointien rahoitukseen. Alue tarvitsee korotetun investointituen ja valtion kohtuuhintaisen takausjärjestelmän. Nykyisillä alueen maatalouden vakuuksilla pankit eivät pysty kantamaan isojen investointien riskiä. Hajautettu tuotanto on myös osa ympäristön ja ilmaston kannalta kokonaiskestäväää ruuan tuotantoa pitkien välimatkojen maassa.

MTK-Keski-Suomi on ollut aktiivisesti mukana jäsenkunnan toimintoihin liittyvissä ja maaseudun yritystoimintaa ja asukkaiden palveluita kehittävässä hankkeissa. Pääsääntöisesti työ on ollut osallistumista hankkeen ohjausryhmiin, palavereihin sekä hankkeista viestimistä jäsenistölle.

- Keski-Suomen ruokaverkosto -hanke käynnistyi viime vuonna. Tavoitteena hankkeessa on edistää Keski-Suomen ruokaketjun toimintaa kokonaisuutena.
- Välitä viljelijästä – toiminnan viestintä ja kehittämistilaisuuksiin osallistuminen sekä yhteistyö.
- Muki-hankkeen ohjausryhmätyöskentely
- Finnish Future Farm -hanke
- Yrityskylä

Itä- ja Keski-Suomen yhteistyöalueella pidettiin myös yhteinen toimihenkilökokous, joka oli Uuraisilla meidän järjestämänä.

Itä- ja Keski-Suomen luottamushenkilöpäivät järjestettiin Kolilla 15.-16.2.

Keski-Suomen luottamushenkilöpäivät järjestettiin 23.-24.11. pidettiin Peurungassa.

Suomalaisen ruuan edistäminen ja kuluttajatyö

MTK:n Kokkaa kotimaista -kampanja tuotti valmiit oppimateriaalipaketit yläkoulun kotitalouden opetukseen. Keski-Suomessa 5 yhdistystä kontaktoi yläkouluja ja järjesti kotitalousopettajien kanssa yhdessä kampanjan kahdeksaluokkaisille. Kampanja saavutti liki 300 oppilasta Keski-Suomessa. Yhdistykset hankkivat Kokkaa Kotimaista -ruokakassit ja toimittivat ne koululle. Seitsemän koulua pääsi nauttimaan MTK yhdistysten toimittamien ruoka-aineiden ja itse tekemisen tuottamasta ruokanautinnosta. Keskusliitto rahoitti kampanjan ruoka-aineet ja yhdistysten osuus oli käytännön työ oppilaitosten kanssa. Tämä on hyvä ja toimiva konsepti suomalaisen ruuantuotannon esiintuonnissa ja edistämässä.

Sidosryhmät ja yhteistyö

MTK-Keski-Suomi on osallistunut Keski-Suomen ELY-keskuksen neuvottelukunnan toimintaan jäsenenä. MTK-Keski-Suomi on ollut mukana vesienhoidon yhteistyöryhmässä, tuoden työskentelyyn maanomistajien ja luonnonvara-alan yrittäjien näkökulmia Keski-Suomen alueen vesienhoidon toimenpiteiden suunnitteluun.

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) on lakisäätäinen toimielin, joka linjaa maakunnan kehittämistä ja EU-tukien jakoa alueellaan. Liiton edustajana on toiminut Tero Lahti.

Länsi-Suomen aluehallintoviraston tilavalvonta- ja lupafoorumissa on MTK-Keski-Suomen puheenjohtaja ollut edustamassa jäsenkuntaa.

Luonnonvara-alan koulutuksen neuvottelukunta kokoaa yhteen työelämän yhteistyötahoja. Se seuraa ja tekee ehdotuksia opetussuunnitelmien sekä koulutustarjonnan kehittämiseksi työelämän ja yhteiskunnan tarpeita vastaavaksi. Edustajana kokouksissa on toiminnanjohtaja.

Hallinto ja johtokunnan toiminta

MTK-Keski-Suomen johtokuntaan ovat toimintavuonna kuuluneet puheenjohtaja Juhana Jalkanen Laukaasta sekä varapuheenjohtaja Tomi Ahonen, Uurainen, Paavo Hienola Jämsä, Lauri Jaatinen Toivakka, Riikka Kananen Pihitipudas, Maija Laahanen Viitasaari, Jarkko Nurminen Korpilahti-Muurame, Jani Rantanen Joutsa ja Janne Riihonen Keuruu. Johtokunnan sihteerinä on toiminut toiminnanjohtaja Anja Ketunen sekä järjestöasiantuntija Sari Hintikka. Johtokunnan kokouksiin on kutsuttu myös MTK:n 2. puheenjohtaja. Johtokunta piti toimintavuoden aikana yhteensä kuusi (6) kokousta.

Liiton työvaliokunnan muodostivat puheenjohtaja Juhana Jalkanen ja varapuheenjohtaja Tomi Ahonen. Työvaliokunta neljä (4) kertaa toimintavuoden aikana. Työvaliokunta toimii johtokunnan nimittämänä valmistelevana elimenä. Työvaliokunta käsitteli toimihenkilöiden työsuhteisiin perustuvia asioita ja työnkuviin liittyviä kirjauksia ja aloitti toiminnanjohtajan hakuprosessin.

Toimintavuonna Tero Lahti Karstulasta valittiin MTK valtuuskunnan varapuheenjohtajan paikalta MTK johtokunnan 2. puheenjohtajaksi.

MTK:n valtuuskunnassa liiton edustajana olivat Juhana Jalkanen, Tomi Ahonen ja Maija Laahanen. Varajäsenenä Lauri Jaatinen/Jani Rantanen/Janne Riihonen.

Liiton kevätkokous pidettiin Äänekoskella Kartano Kievarissa tiistaina 18.4.2023, jossa osallistujia oli 13 yhdistyksestä, yhteensä 36 edustajaa. Yhteisöjäseniä paikalla oli valtakirjoilla 4 henkeä. Kokouksessa muita kokousvieraita oli 7 henkilöä.

Syyskokous pidettiin perinteisellä mallilla tiistaina 5.12.2023 klo 12 alkaen Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopistolla Saarijärvellä. Kokouksessa edustajia oli 16 yhdistyksestä, yhteensä 34 henkilöä. Yhteisjäsenten edustajia oli 3 kappaletta. Kokouksessa oli siten yhteensä 37 äänioikeutettua edustajaa ja muita läsnäolijoita 17.

MTK-Keski-Suomen johtokunnan kokoukset

20.1.2023 Johtokunnan järjestäytyminen, ja työvaliokunnan nimeäminen

MTK-Keski-Suomen edustajat valittiin Itä- ja Keski-Suomen valiokuntiin ja Keski-Suomen nuorten- ja metsävaliokunnan jäsenten valinnat.

25.3.2023 Johtokunnan toimintakertomus ja tilinpäätöksen esittely vuodelta 2022

Johtokunta hyväksyi valtuuksia uusille käyttäjille, tarkisti jäsenmaksukertymän, tarkasti johtokunnan toimintakertomuksen. Samalla johtokunta käsitteli MTK-Keski-Suomen vuoden 2022 tilinpäätöksen liitteineen.

Tero Lahti toi myös terveiset keskusliitosta.

18.4.2023 Liiton kevätkokous

9.5.2023 Ilmastonmuutokseen varautuva viljelijä -jatko aika ja maaseutunuorten asiamies

Anniina Lahtinen esitteli Pro-Agria Keski-Suomen aloitteen hakea jatko aikaa em. hankkeelle. Kokous päätti yksimielisesti osallistua hankkeen jatko aikaan ja sen valmisteluun. Kokouksessa Pohjois-Savon toiminnanjohtaja Jari Kauhanen avasi puhelimitse IKS-alueen yhteisen maaseutunuorten asiamiehen tilannetta, ja sen panosta Keski-Suomen alueella. Kokouksessa päätettiin myös osallistua Finnish Future Farm-kumppanuuteen mukaan.

9.11.2023 Keski-Suomen Elinvoimalupaus, työpaikkaohje, luottamushenkilöiden palkkio, talousarvio ja toimintasuunnitelma

Johtokunta keskusteli Keski-Suomen Elinvoimalupauksesta ja sen mahdollisuuksista keskisuomalaiselle maaseudulle. Kokouksessa käsiteltiin myös toimihenkilöiden tehtävänkuvauksia sekä päivitettiin MTK-Keski-Suomen työpaikkaohjetta, mikä vastaa aiempaa paremmin kokonaistilanteeseen. Toimintasuunnitelma ja talousarvio esiteltiin ja hyväksyttiin syyskokoukselle.

Kokouksessa myös päätettiin hyväksyä yksimielisesti pitkäaikaisen toiminnanjohtajan Anja Hännisen työsuhteen päättämissopimus.

14.11.2023 Rekrytointi

Johtokunta päätti aloittaa uuden toiminnanjohtajan rekrytoinnin ja otti kumppanikseen Töitä Suomesta- palvelun ja sen toimitusjohtajan Riikka Koskisen

5.12.2023 Liiton syyskokous

28.12.2023 Johtokunnan käsittely uudesta toiminnanjohtajasta

Johtokunta käsitteli Töitä Suomesta palvelun rekrytointitilanteen Riikka Koskisen johdolla. Valinta toiminnanjohtajasta tehtiin kolmivaiheisen portaan jälkeen, missä ensimmäisenä ehdokkaat tekivät videoita ja kirjallisia tehtäviä. Tämän jälkeen jatkoon päässeet osallistuivat haastatteluun, josta jatkoon päässeet kävivät Master-testit. Master-testissä mitattiin mm. haasteltavien loogista- ja matemaattista päättelykykyä, ongelmanratkaisukykyä ja persoonaa.

Johtokunnan kokoukset 2023							
Paikka	Laukaa	Maatalo	Maatalo	Maatalo	Teams	Teams	Yhteensä
Pvm.	20.1.	25.3.	9.5.	9.11.	14.11.	28.12.	
Ahonen	x	x	x	x	x (e)	x (e)	6/6
Hienola	-	-	x (e)	x	x (e)	-	3/6
Jaatinen	x	x	x (e)	-	x (e)	x (e)	5/6
Jalkanen	x	x	x (e)	x	x (e)	x (e)	6/6
Kananen	x	x	x (e)	x (e)	-	x (e)	5/6
Laahanen	x	x	-	x (e)	x (e)	x (e)	5/6
Nurminen	x	x	x	x	x (e)	x (e)	6/6
Rantanen	x	x	-	x	-	x (e)	4/6
Riihonen	x	x	-	x	x (e)	x (e)	5/6
* (e) = etänä							
MTK johtokunnan 2. pj							
Lahti	-	x	x	-	-	-	
Osallistuja/kokous	8/10	9/10	7/10	8/10	7/10	8/10	

Taulukko 1. Johtokunnan kokousosallistuminen 2023

Henkilöstö

MTK-Keski-Suomen henkilöstön toimintavuonna muodostivat toiminnanjohtaja Anja Hänninen, järjestöasiantuntija Sari Hintikka sekä hankeasiantuntija Anniina Lahtinen. MTK-Pohjois-Suomen kanssa on tehty yhteistyösopimus taloushallintopalveluiden hankinnasta. Taloushallintopalvelut on tehnyt ansiokkaasti MTK-Pohjois-Suomessa työsuhteessa oleva toimistos sihteeri Liisa Pennanen Oulusta. Toimintatapa hyödyttää kumpaankin osapuolta ja vahvistaa osaltaan liitojen tulevaisuutta. Toimintavuonna on

siirrytty pitkälti sähköiseen taloushallintoon yhteisiä selkeitä toimintamalleja ja prosesseja. Tavoitteena on myös yhteistyön edelleen kehittyminen pitkällä tähtäimellä.

Talous

MTK-Keski-Suomen tilikauden tulos vuodelta 2023 on 9.356,82 euroa ylijäämäinen.

Varsinaisen toiminnan tuotot olivat yhteensä 55.812,55 euroa. Varsinaisen toiminnan kulut olivat yhteensä -277.073,03 euroa. Varsinaisen toiminnan kulujäämäksi muodostui -221.260,48 euroa, jolloin muutos (kasvaneita varsinaisen toiminnan kuluja) edelliseen vuoteen on 27 212,5 euroa. Kasvua selittää kasvaneet henkilöstökulut (+ 38 547,42), kun taas säästöä on tullut muun muassa matkakuluista ja vakuutuksista.

Varainhankinnan tuotot olivat yhteensä 208.438,55 euroa, jossa ovat mukana jäsenmaksu yhteisöiltä ja MTK:n maksama jäsenmaksu liitoille. Vuoden 2023 jäsenmaksu ei sisältänyt enää turvaa, ettei se tulisi laskemaan alle edellisen vuoden jäsenmaksutulojen alle. Yhteisö- ja kannatusjäsenien jäsenmaksuja on saatu yhteensä 6.201,58, joka on 3.052,61 euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Sijoitustoiminnan tuotot muodostuvat kahden asunnon vuokratuloista, pienen osakesalkun osinkotuotoista sekä liittotilillä oleville varoille maksetuista korkotuotoista. Tuotot näistä olivat vuonna 2023 yhteensä 26.771,12 euroa. Sijoitustoiminnan kulut olivat 2023 vuonna -7.292,37 euroa.

Riskit

MTK-Keski-Suomen sijoitus- ja rahoitustoiminta tuo pienen lisän toiminnan rahoittamiseen. Evli-rahastosijoitus hajauttaa sijoituksen useisiin kohteisiin, ja sen kirjanpitoarvo on tilin päätöksessä 2023 liki 430.000 euroa. Vuokra-asuntojen kohdalla asukkaiden pysyvyys on merkittävä tekijä tuottoon, ja toimintavuonna kokeiltiin erinomaisella menestyksellä vuokra-asuntovälitystä vuokralaisten hankinnassa.

MTK-Keski-Suomi ry:n toiminnassa on myös toiminnallisia riskejä. Riski muodostuu pienestä henkilöstömäärästä ja tehtävien tuomasta osaamistarpeen laajuudesta. Pienenevillä henkilötyövuosilla hoideaan kasvavaa tehtävämäärää. Merkityksellinen toiminnallinen riski on se, ettei toiminnoissa ei ole varahenkilöjärjestelmää. Henkilöstöriskiä pyritään hallitsemaan kilpailuttamalla työterveyshuolto ja huolehtimalla työntekijöiden jaksamisesta aiempaa tehokkaammin.

Kannanotot, tiedotteet ja lausunnot vuosi 2023

28.4.2023	Tiedote: Kunnallisten eläinlääkärien osaaminen ja ammattitaito saavat kotieläintilailtilta kiitosta – isot päivystysalueet ei
21.9.2023	Lausunto: Keski-Suomen susitilanteesta EU:n komissiolle
6.10.2023	Tiedote: Viimeinen lannoituspäivä lokakuun lopusta tulee siirtää joulukuulle vuonna 2023
9.10.2023	Lausunto: MTK-Keski-Suomen lausunto Keski-Suomen maakuntakaava 2040 luonnoksesta
17.11.2023	Lausunto: Huolesta päiväopetuksen päättämisuunnitelmista koskien Agrologi AMK -koulutusta Keski-Suomessa

Kevätkokous

MTK-Keski-Suomen kevätkokous pidettiin torstaina 18.4.2023 klo 10-12:35. Kokouksen puheenjohtajana toimi Perttu Takanen Uraisilta ja sihteerinä toiminnanjohtaja Hänninen. Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Mona-Riitta Kynsilehto-Sipinen ja Heidi Janhonen molemmat Hankasalmeilta. He toimivat myös kokouksen ääntenlaskijoina tarvittaessa.

Kokous todettiin laillisesti koollekutsutuksi ja siten päätösvaltaiseksi. Kokouksessa oli edustajia yhteensä 13 yhdistyksestä, yhteensä 36 edustajaa. Yhteisöjäseniä oli paikalla 4. Kokouksessa oli yhteensä 40 äänioikeutettua edustajaa. Muut läsnäolijat mukaan luettuina paikalla kokousasioiden osuudessa oli 47 henkilöä.

Ennen kokousta pidettiin hiljainen hetki maanviljelijä Eija Harjun muistolle. Harju on toiminut MTK-Keski-Suomen johtokunnan varapuheenjohtajana ja MTK Jämsän puheenjohtajana sekä johtokunnan jäsenenä. Hän on tehnyt vaikuttavaa ja arvokasta työtä järjestön tavoitteiden eteen. Muistoa kunnioitettiin seisten minuutin hiljaisella hetkellä.

Kokouksen alussa laulettiin Maataloustuottajain marssi kokousväen voimin.

MTK-Keski-Suomen puheenjohtaja Juhana Jalkanen toivotti osallistujat tervetulleeksi kevätkokoukseen. Jalkanen totesi uuden CAP-kauden alkaneen ja sen vaikutus ja tukiehtojen muutokset alkavat selvitä tiloilla sitä mukaan, kun koulutukset etenevät. Maksatusten siirtyminen tarkastusten takia aiheuttaa ongelmia tiloilla kassavirtaan. Ongelmaan on saatava ratkaisu, jotta se ei aiheuta luottokelpoisuuden laskua tai lisäkuluja. Osa ehdoista ei ole selvillä. Uudistuksessa on hyvää tuen peruminen, silloin kun tukiehdot eivät täyty.

Uudelle CAP rahoituskaudelle oli toivomuksia. Osa vaati ilmastotyöhön painottumista, toiset luonnon monipuolisuuden nostamista tärkeimmäksi aiheeksi. Ottajia CAP-rahoitukselle oli. Komission esitykset olivat aluksi aivan mahdollottomat. Määrätietoinen edunvalvontatyö Brysselissä sekä Suomessa toi ratkaisun, jonka kanssa voidaan elää, ja tuottaa edelleen elintarvikkeita maassamme. Välitarkasteluun jäi vielä tehtävää – kaikki ei mennyt niin kuin oli tarkoitus. Uudistuksen tavoite oli vähentää byrokratiaa. Kuitenkin nyt piirretään lannanlevityskarttoja, on uusia fosforin käyttömääräyksiä ja korvamerkkejä koskevia tulkintoja jne. Tukien ostovoiman alentuma aiheuttaa myös huolta, sillä kannattava tuotanto on ainoa oikea – kestävä ratkaisu.

Jalkanen painotti hallitusneuvottelujen tärkeyttä ja siihen vaikuttamista tehdään nyt. Työ tehdään oma-varaisuuden ja ruokahuollon turvaamiseksi. Muistetaan, että sotaa käydään naapurivaltion toimesta alle 1000 km päästä maamme rajalta. MTK on laatinut 10 teesiä sisältävän ohjelman, jonka toivomme tulevien päättäjien ottavan huomioon ja käyttöönsä. Etujärjestönä emme koskaan ole oppositiossa, vaan teemme edunvalvontaa kaikkien päättäjien kanssa.

Kilpailuviraston toiminta sekä kilpailulaki pitäisi tarkistaa ja tehdä tarvittavat toimet, jotta suuret toimijat eivät toteuta pelkästään omia visioitaan estämällä todellista kilpailua ja hallitsemalla markkinaa pelon ilmapiirillä. Uudistukset lunastuslakiin, eläinsuojelulakiin ja lakiin lomituksesta ovat tärkeitä

elinkeinomme kannalta, ja ne olisi saatava vihdoin valmiiksi ja voimaan. Lopuksi Jalkanen muistutti puukauppojen kilpailuttamisesta.

Puuta tarvitaan teollisuuteen nyt ja tulevaisuudessa. Metsät ovat maakuntamme turva, pidetään ne edelleen kunnossa.

Kevätkokouksen kokoussitelmän piti järjestötoiminnan johtaja Perttu Pyykkönen.

Pyykkönen aloitti ajankohtaisesta hallituksen muodostamisesta, ja pääministeri Petteri Orpon kysymyksistä puolueille. MTK:n jäsenkunnalle oleellisimpia ovat julkisen talouden tasapainottaminen, verotuksen kannustavuus ja veropoliittiset tavoitteet sekä työllisyystoimet. Lisäksi osaamis- ja koulutustaso, ruoantuotannon ja metsätalouden tulevaisuus, talouskasvu, elinvoima, yritysten toimintaedellytykset ja investointien houkuttelevuus ovat elinkeinojemme kannalta merkityksellisiä. Kymmenen teesiä on koko järjestön voimin tehty. Perusteet tulevat kestäväseen aikaan.

MTK:lla oli hallitukselle tavoitteet. Yksi vaikutuskanava ovat omat jäsenet, joka olleet ehdolla eduskuntavaaleissa. Yhteensä 24 MTK:n jäsentä pääsi läpi.

Kuva 2. Perttu Pyykkönen kokoussitelmöimässä

Isoja yhteisiä asioita on mm sukupolvenvaihdokset ja alan tulisi olla houkutteleva, että niitä tulisi. Luonastuslain uudistaminen on metsänomistajien kannalta merkityksellinen, ja samoin biokaasu sekä

oikeudenmukaisuus ympäristöpolitiikassa. MTK on ongelmien ratkaisija, ei päinvastoin. EU-politiikassa on tärkeintä, että kansallinen päätösvalta metsä asioissa pysyy kansallisena.

Pitkän aikavälin tavoitteita on huoltovarmuus, joka tukee maaseutua ja sen elinkeinoja erittäin hyvin. Turvallisuuden ja aluepolitiikan osalta Pyykkönen näki, että mm. infran kunnostus palvelee samalla elinkeinojamme. Metsäpolitiikkaa tehdään maassamme ympäristöpolitiikalla

MTK:n edunvalvonta koskettaa koko jäsenistöä.

Vienti on tärkeässä asemassa vaikuttamaan elintarvikemarkkinoihin myös kotimaassa. Olemmeko me huonoja myymään? Luultavasti olemme. Mistä kertoo, että kaupassa myytävä ruoka on valta osin kotimaista? Kuitenkin viljelijöiden ja koko elinkeinon jatkuvuus on tällaisessa tilanteessa uhattuna.

Parlamentaarisen työryhmän toimenpide-ehdotukset mm. viennin edistäminen. Sillä vaikutetaan myös kotimaan markkinoihin ja huoltovarmuuteen. Kotimaan markkinat ovat toki myös tärkeät, mutta maataloustulojen tulisi nousta. Vientiä ei ole lisätty teollisuuden toimesta, mutta Suomeen tuodaan entistä enemmän elintarvikkeita ja raaka-aineita. Kaupat käyttävät hyväkseen kotimaisuutta ja myyvät hinnalla. Maatalouden tasausvarauksen yläraja, metsävähennys ym. ovat ehdotuksista myös MTK:n agendalla olevat asiat.

Tukipolitiikan muutos on haaste viljelijöille, vaikka ohjelmakauden vaihdoksiin on totuttu. Maksatusaikataulu parantui hieman, mutta sen muuttaminen tuo käytännön ongelmia viljelijöille. Kaupan sopimusehtojen avaaminen on MTK:n aikaansaamaa.

Jäsenmaksujen perinnässä Oivan tietojen ajantasaisuus korostuu. Jäsenmaksuista saatu Keski-Suomessa 81 % ja MHY 90 %. Edunvalvontamaksujen ohjelman päivitys on tulossa. Edunvalvontamaksujen nousu vain perusosaan valtuuskunnan päätöksellä.

Kokkaa kotimaista konsepti jatkuu samoin päiväkotilasten kyyditykset maatilalle, kertoi Perttu Pyykkönen. MTK:n säätio tukee tätä toimintaa ja nämä kampanjat kannattaa yhdistysten huomioida toiminnassaan. Valiokuntien roolia ja yhteistyötä kentän ja keskusliiton päättäviin elimiin yhdenmukaistetaan. Kilpailulaki tuo myös valiokuntiin ja niiden jäseniin oman vaikutuksensa.

Puheenjohtaja Takanen avasi keskustelun ja ensimmäisenä Kalle Hankamäki kysyi lannoitteiden kadmiumrajoista. Puhdasmaaperä on tärkeä, mutta miten kilpailu muiden kanssa samoilla markkinoilla hoi-tuu, kun otamme itse takamatkaa muita tiukemmilla rajoituksilla. Pankkien tulisi voida käyttää valtion takaamaa vakuutta, jotta viljelijät saisivat hoidettua maksunsa pankkiin maksuaikataulujen muutok-sissa. Rahoittajien ja MTK:n ja valtion tulisi puhaltaa yhteen hiileen tässä asiassa perusteli Hankamäki. Hankamäki kertoi, että esim. Peltokasvivaliokunnan puheenjohtaja ei ole valtuuskunnan kokousosallis-tumiseen oikeutettu ja hän teki esityksen, että MTK:n valiokuntien puheenjohtajat olisivat edustusoi-keutettuja valtuuskuntaan.

Pyykkönen kertoi, että pankkien kanssa pidetty useita neuvotteluja ja intressi on yhteinen. Eteenpäin pääsy on ollut nihkeää viranomaissuunnasta. Pankit voivat ja haluavat tehdä järjestelyjä asiakkaidensa kanssa. Kauppaliikkeet ovat myös tehneet maksuaikajärjestelyjä. Pyykkönen totesi, että kadmiumasiat

ei hänen parasta asiantuntijuutta, mutta ymmärrys Hankamäen esiin nostamasta asiasta on olemassa MTK:ssa.

Juhana Jalkanen toi tukihaun aikataulun ja muutoksien määrän esiin. Neuvojat ovat kuormitettuja ja monelle viljelijälle asiat tulevat uutena. Ehdot eivät ole selvillä haun aikana, se on ongelmallinen tilanne. EU-avustajajärjestelmä on pienentynyt olemattomaksi. Pitäisi tiedottaa ja asian tulisi näkyä mediassa ja tiedotusvälineissä, että hakekaa rohkeasti tukia, kun niitä voi peruakin.

Krista Autio, joka toimi maaseutunuorten asioissa myös Keski-Suomessa toi terveiset eilisestä MTK Pohjois-Savon liiton kokouksesta. Siellä esitettiin pitäisikö tehdä vientitiekartta. Pyykkönen kertoi MTK:n vientiohjelmasta ja MTK:n vientijohtajan toimista. Sinänsä viennin kehittäminen on yritysten asia. Vientimyyntissä on tekemistä ja tuotekehitykselle myös tarvetta, emme saisi viedä bulkkia, ruholihaa, ja maidossa teollisuusvoita ja maitojauhetta.

Marianne Huhtala korjasi kylttikampanjan alkulähteen, joka on Itä- ja Keski-Suomen kuluttajatyön valio-kunta. Hän kehotti yhdistyksiä osallistumaan kampanjaan ja käyttämään kyltin/lakanansa sijoittamiseen harkintaa. Huhtala ehdotti niiden laittamista pääteiden varteen.

Rauno Hyvönen esitti huolensa lunastuslain tilanteesta. Lunastuslain ehdot tulisi viedä eteenpäin nyt kun hallitusta muodostetaan. Pyykkönen harmitteli, ettei asia tullut hoidetuksi jo edellisellä hallituskau-della. Uudet energiaratkaisut ovat tuoneet vanhan lain puutteet esiin konkreettisesti. Pyykkönen sanoi Hyvösen olleen asian ytimessä. Lain korjaaminen on erittäin tärkeä asia maanomistajille ja MTK:lle.

Muiden kokousvieraiden puheenvuorot

Pekka Janhonen mukanaan Annika Heimonen kertoivat mitä kuuluu Tarvaalaan. Tarvaalan Biotalous-kampus on toinen paikka, jossa on kaksi maatilatalouden koulutustasoa samassa kampuksessa. Pokeen on ollut hyvin hakijoita, ja Janhonen näki, että se on hyvän yhteistyön tulos. Biotalouskampus on hyvä kumppanuus sekä Pokelle, että Jamk:lle. Poke on mukana myös hankkeissa, jotka tekevät työtä maa-seudun mahdollisuuksien eteen. Yhteistyö on antoisaa, biotaloudessa on paljon kehitettävää ja keksit-tävää. Eläintenhoitajilla on myös viljelijöidenmaatilaopintoja ja harjoittelupaikkoja tarvitaan. Nyt haussa ovat maatalousteknologia, raskaskoneasentaja ja hyötyajoneuvomekaanikko linjat uusina mahdollar-suuksina. Paljon myös tarjontaa aikuisopiskelijoille, myös sukupolvenvaihdosten yhteyteen tarvittavia koulutuksia.

Maatilyrittäjien perehdytys -ja työnopastuksen -koulutus on tulossa hakuun. Viljelijä tekee koulutuk-sessa työhön perehdyttämisen- ja työhön opastamisohjeet omalle tilalleen. Viimeiseksi Janhonen ja Hei-monen toivottivat osallistujat tervetulleiksi 9.9. Biotalouskampuspäiviin Tarvaalaan.

Tiina Liimatainen Keski-Suomen Osuuspankista puhui maatilojen kriisiytymisestä. Kriisejä on ollut aina. Kun tilalla on taloudellinen kriisi ja esimerkiksi tänä vuonna tukimaksujen viivästyminen, on hyvä ottaa yhteyttä pankkiin. Liimatainen esitteli vaihtoehtoja maksukyvyttömyyden uhatessa. Käyttöpääoma-laina, lyhennysvapaat, lainan maksuohjelman muutos tai tililimiitti yritystiliin. Tilat ovat erilaisia ja tilan-teet vaihtelevat siitäkin syystä. Yhdessä pohtien omassa pankissa löytyy paras ratkaisu. Myös velkojen määrän pienentäminen viljelijän omilla ratkaisuilla on työvalikoimassa. Niillä saadaan pidempiaikaisia

vaikutuksia asioihin. Tilan ulkopuolelle työllistyminen, tilanpidon kannalta vähemmän merkityksellisen omaisuuden myyminen, metsän ja puunmyynti jne. Neuvo-rahalla voidaan tehdä esim. budjetti ja muita tukea antavia toimia talouden seurantaan. Selviytyminen on useimmiten asiakkaasta kiinni. Kulujen tarkastelu ja tehokkaampien toimintatapojen käyttöönotto ovat asiassa eteenpäin vieviä asioita.

Rauno Hyvönen kysyi tukien käytöstä vakuutena. Tiina Liimatainen vastasi, että kyllä asiakaskohtaisesti ja ei ensisijaisesti. Jalkanen Kysyi lainan muuttamisesta ja sen vaikutuksista yrittäjän reittaukseen eli luottoluokituksesta. Maksuohjelmamuutokset voivat muodostua myös luottoluokituksen muuttamiseen, muun maksukäyttämisen ohella. Järjestelmä tekee arvioinnin ja niitä ei pankit voi estää.

Eila Eerola piti lyhyen esittelyn Välitä viljelijästä- projektista. Ja toivoi osallistujien muistavan Melan vetämän hankkeen toiminnan, kun on apu tarpeen

Antti Waris Konneveden Pop-pankista yhtyi Liimataisen esiin nostaman ennakoinnin tärkeydestä. Maksuvaikeuksien lähestyessä. Sukupolvenvaihdosten edistäminen oli terveisinä MTK:lle. Huomionarvoista on, että yrittäjätulovaatimus on ollut hankaloittamassa tilannetta, ja siihen ei maakunnassamme aina päästä. Siinä menee mm. korkotukilainamahdollisuus samalla.

Syyskokous

Pidettiin Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopistolla Saarijärven Tarvaalassa 5.12.2023. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Pirjo Luotola Saarijärveltä ja sihteerinä toimi liiton toiminnanjohtaja Anja Hänninen. Pöytäkirjantarkistajaksi valittiin Matti Kosonen Leivonmäeltä ja Kari Ilmonen Korpilahdelta. Ään-tenlaskijoiksi valittiin Sirkku Mennala Korpilahdelta, Rauno Hyvönen Laukaasta, Marko Kuukkanen Petäjävedeltä ja Antti Tuukkanen Kyyjärveltä.

Kokouksessa oli edustajia 16 yhdistyksestä, yhteensä 34 edustajaa. Yhteisöjäsenten edustajia oli yhteensä 3. Kokouksessa oli yhteensä 37 äänioikeutettuja edustajaa. Muiden osallistujien kanssa kokouksessa oli paikalla yhteensä 54 osallistujaa.

MTK-Keski-Suomen johtokunnan puheenjohtaja Juhana Jalkanen avasi kokouksen toivottamalla tervetulleeksi liiton syyskokoukseen. Tarvaalassa annetaan oppia ja eväitä tulevaisuuden tekijöille, jotta he pärjäävät ja menestyvät vaativan, mutta myös palkitsevan elinkeinomme parissa. Maatalous ei ole vain yksi elinkeino muiden elinkeinojen joukossa, vaan se on elinehto elämälle, jokaisen on syötävä jossain päin tuotettua ruokaa ja joku sen on tuottanut totesi Jalkanen.

Suomessa on ajautettu tilanteeseen, josta jo valtuuskunnan pj Eerikki Viljanen huolestui: meillä viljelijöillä ei ole varaa tuottaa elintarvikkeita, eikä osalla kansaa ole varaa ostaa niitä. Aikaisemmin maatalouspolitiikkaa käytettiin sosiaalipolitiikkana, mutta nyt avoimilla yhteismarkkinoilla se ei käy. Kauppojen omat merkit, usein ulkomaista tuotantoa suomalaisella nimellä varustettuna, nostavat markkinaosuutta ja rapauttavat maan omaa tuotantoa sekä huoltovarmuutta Jalkanen jatkoi.

Jalkanen painotti, että siitä pitäisi huolehtia erityisesti nyt, kun huoli ja epävarmuus tuotteiden liikkumisesta rajojemme yli on lisääntynyt. Maamme on käytännössä saari ja meriliikenteen häiriöt näkyvät meille heti. Ruokakeskusteluissa, joita nyt käydään, unohdetaan, että peruselintarvikkeet eivät hintojen noususta huolimatta ole olleet koskaan näin edullisia suhteessa kuluttajan ostokykyyn. Suoratoisto-

puhelin-, ym. viihdepalveluihin käytetään saman verran rahaa kuin elintarvikkeiden hankintaan. Maatalouden kannattavuus ja tuloksen tekeminen tuotannosta on ainoa kestävä ja toimiva ratkaisu, jolla pidetään tuotanto sekä tuotantokyky yllä. Mitkään muut keinot eivät sitä oikeasti turvaa.

Tilojen talous on voimakasti polarisoitunut, osa tiloista tekee vahvaa tulosta, osa ei ollenkaan ja loput siitä väliltä. Alkutuotannolla on n. 4,5 Mrd. lainakanta, puolet niistä lainamäärästä on 10 % tiloilla. Huoltovarmuuden kannalta on tärkeää, että nämä tilat ovat tuotannossa mukana. Jalkanen kertoi näiden tilojen tuottavan jalostettavaa tuotantolaitoksiin. Uudelleen järjesteltyjä luottoja, valtion takauksia sekä muita tukitoimenpiteitä, anomaa olemme vieneet vahvasti rahoittajien sekä päättäjien suuntaan, jotta tukisiirtymät tai muut selvitettävät ongelmat eivät kaataisi tiloja.

Hallitusohjelmassa on hyviä kirjauksia ja järjestämme tukee sitä, että vastuuministerit saisivat asiat eteenpäin ja valmiiksi lainsäädäntöön meille tärkeissä kohdissa. Lunastuslaki on saatava päivitettyä vastaamaan tämän päivän sekä tulevaisuuden haasteisiin. Johtoyhtiöiden ja muiden lunastusmenettelyllä toimivien toiminnasta aiheutuvat haitat ja menetykset on saatava täyden korvauksen piiriin vastaamaan menetykset täysimääräisesti. Johdinkäytävien tuotosta on saatava oikeudenmukainen tuotto maanpohjalle. Suomen tuulivoimayhdistyksen ennusteissa on nykyisen tuotannon nostaminen 23 Gw:iin eli nelinkertaiseksi vuoteen 2030. Tämä tarkoittaa sitä, että jos ei kehitetä parempia sähkönsiirtomenetelmiä, niin tarvitaan neljä 400KV linjaa vierekkäin. On siinä johtokäytävällä leveyttä jo olemassa olevien lisäksi. Tässä yhteydessä Jalkanen nosti esiin termin luontokato, mistä on ollut paljonkin puhetta.

EU-komissio toi vielä viime metreillä pöydälle metsien taksonomian. Jalkanen pohti, miten tässä menettellään. Riittäväkö nyt meillä käytössä olevat järjestelmät, vai vieläkö pitää metsiin tehdä joku uusi järjestelmä, jolla tätä asiaa valvotaan. Pahoin pelkään, että nämäkin kustannukset maksetaan kannolta.

Uusi CAP on jo valmistelussa. Olisiko nyt aika nostaa ruoka sille kuuluvaan asemaan sen sijaan, että koko ajan keksitään uusia menoja näille rahoille, totesi MTK-Keski-Suomen puheenjohtaja Juhana Jalkanen. Energiapuun kysyntä ja hinta ovat pysyneet, iloitsi Jalkanen. Markkinoilla on ollut muutoksia sahatavaran kysynnässä ja hinnassa. Kaikilla puulajeilla on kuitenkin menekkiä, Jalkanen muistutti, että leimikot kannattaa aina kilpailuttaa. Lopuksi Juhana Jalkanen toivotti rauhallista joulun aikaa kaikille ja kannusti kokousosallistujia kokoontumaan 22. päivä joulukuuta maaseutunuorten joulutulien äärelle.

Kuva 3 Tupa täynnä syyskokouksessa.

Varsinaisen kokousesitelmän piti vt. elinkeinojohtaja Leena Kristeri MTK Keskusliitosta.

Kristeri perusti puheensa MTK:n päivitettyyn strategiaan, ja sen Kristeri totesi kulkevan hyvin tässä ajassa. Hän korosti, että koko Suomen asuttuna pitämisestä on tullut entistä tärkeämpää. Kriisikestävyys vaatii monialaista työtä järjestössä, alasta täytyy saada myös houkutteleva nuorille.

Strategian osana on myös osaaminen ja se on perusta myös kehitykselle. Elinkeinolle sanellaan ulkoa mitä vastuullisuus on tai sen tulisi olla. Väittämät eivät välttämättä perustu tietoon, kun taas MTK:n tekeminen perustuu faktoihin. Viime aikoina on painittu biodiversiteetti asian kanssa, ja valmistelussa on MTK:n ohjelma siitä. MTK:lla on tuulivoimasta, ilmastosta jne. omat ohjelmat, ne on todettu hyväksi. On muistettava, että meillä luonnonhoito on jäsenten tekemää työtä heidän omilla maillaan. Luontokato on otettava tosissaan, se on myös ylisukupolvista työtä. Ja näinhän on jäsenet toimineet pitkälti ja monien sukupolvien ajan. Ympäristökeskusteluun on otettava osaa ja siihen kannattaa osallistua kehotti Leena Kristeri kokousohallistujia.

Maailma muuttuu niin nopeasti ja paljon, että MTK:lla ja jäsenillä on työtä pysyä mukana. Tärkeää on vaikuttaa moniin asioihin yhtä aikaa esimerkkinä Kristeri nosti EU:n komission työohjelmaan. MTK tavoittelee ennustettavaa politiikkaa, jäsenten elinkeinotoiminta on pitkäjänteistä ja yhtäkkisiin muutoksiin on vaikea varautua. Tällä hetkellä yritysraportointi on vahvasti vaikuttava esimerkki samoin taksonomiakriteerit, ne vaikuttavat elinkeinon ja sen tulevaisuuteen. Lisänä on meille tärkeä maatalouden sisällyttäminen hiilikaupamarkkinoihin. Nyt esimerkiksi tarvitaan yhteistä EU:n vastuunkantoa

itärajalle, jatkoi Kristeri. Etujärjestön on oltava askeleen edellä. Valmistautuminen on tärkeää, vastuullisuus on sen kärkenä.

Pari isoa uudistusta on valmisteilla valtionhallinnossa; aluehallintouudistus, ELY, Avi ja Valvira yhteen ja niistä saadaan elinvoimakeskus. MTK huolissaan kuinka paikallisuus tulee näkymään virastojen toiminnassa.

Alueiden käyttö eli kaavoitus on tärkeä edunvalvonnan kohde. Nyt on nousussa malli, jossa maaomistajan oikeuksia on sivuutettu. Tärkeä on saada lunastuslaki uudistettua siten, että se turvaa maanomistusoikeutta ja päätösvaltaa. Esimerkiksi voimajohtoalueissa pitäisi olla ihan erilainen systeemi. Leena Kristeri kertoi, ettei lainsäädännöllä voi korjata kaikkea. Kuntien ja maakuntien oma työ kaavoituksessa on kantanut hedelmää ja toiminut maa ja metsätalouden mahdollistajana. Maankäyttökysymykset ovat vaikeita muuttaa jälkikäteen, prosesseissa on oltava mukana. MTK:lla on meneillään hanke ihmisoikeustuomioistuimessa lunastusoikeuden käytöstä. Se on pitkän ajan asia, ja siitä kuullaan tulos joskus. Kristeri suositteli Martti Häkkäsen tekemää väitöskirjaa luettavaksi, jos lunastusasiat kiinnostavat

Kokouksessa esiteltiin ja hyväksyttiin MTK:n kolmeen avaintavoitteeseen liittyvä MTK-Keski-Suomen toimintasuunnitelma. Vahvistettiin palkkiot ja kulukorvaukset vuodelle 2024 ja talousarvio.

Kokouksessa todettiin johtokunnan erovuoroiset jäsenet Jani Rantanen Joutsasta, Lauri Jaatinen Toivakasta ja Riikka Kananen Pihtiputaalta. Johtokuntaan valittiin nuorten edustajana Veera Kantonen, sekä jatkamaan Jani Rantanen ja Lauri Jaatinen.

Kokouksessa valittiin MTK-Keski-Suomen tilintarkastajiksi Tilintarkastus Riuttanen Oy, jossa päävastuullisena Tapani Kärkkäinen ja SYS Audit Oy, Varatilintarkastajaa ei valita, kun kyseessä on tilintarkastusyhteisö.

MTK-Keski-Suomella on kolme valtuuskuntapaikkaa. Valittiin Tomi Ahonen Viitasaarelta jatkamaan edustamaan MTK-Keski-Suomea MTK:n valtuuskuntaan. Valtuuskunnan varajäseniksi valittiin Lauri Jaatinen Toivakasta, Jani Rantanen Joutsasta ja Riikka Kananen Pihtiputaalta.

Keski-Suomen maataloustuottajain säätiön hallitukseen valittiin jatkamaan Jarkko Pakkanen ja varajäsenenä Henna Laulajainen. Esitetään tilintarkastajiksi edelleen Tilintarkastus Riuttanen Oy:tä ja varatilintarkastajaksi SYS Audit Oy:tä

Maaseutunuorten valiokunta, nuorten toiminta

Valiokunta kokoontui 3 kertaa; 20.1.2023 läsnäolokokous yhdessä johtokunnan kanssa Varjolan tilalla, 13.3.2023 Viitasaaren ABC, 25.11.2023 Karjuhovi Karstula. Lisäksi IKS-alueen nuoret kokoustivat Tampereella KoneAgrian yhteydessä 13.10.2023.

Nuorten valiokunta kokoontui suunnitelmista poiketen vain 3 kertaa.

Kuva 4 Maaseutunuorten valiokunta

Ensimmäinen kokous oli järjestäytymiskokous:

- Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinta, puheenjohtajaksi valittiin Perttu Takanen, sekä varapuheenjohtajaksi Heikki Hoppula
- Valittiin erovuoroisten jäsenten tilalle uudet; Kaisu Rasi, Janne Löytöjärvi sekä Kati Merruntaus ovat erovuorossa. Valittiin Kaisu Rasi, Janne Löytöjärvi sekä Kuisma Kauppinen. Kysytään Emma-Sofian tilalle Veera Kantosta.
- Itä- ja Keski-Suomen maaseutunuorten edustajan valinta loppukaudeksi, Emma-Sofia on ilmoittanut, että ei jatka. Tätä ei voinutkaan valita kesken kauden, jatketaan loppuvuosi näin.

Toinen kokous:

Suunniteltiin tulevan vuoden tapahtumia:

- 1.4. Nurmeksen sählykilpailu.
- 29.4.–30.4. la-su. PerjantaiPirtelöt keväällä ja syksyllä. Keväällä 29.4.–30.4. mennään Hankasalmen Revontuleen, mökiksi 8 hlön mökki. 405 € / la-su. Osallistujille laitettaisiin pieni

omavastuu. Markkinointiin laitetaan: Kevätkauden aloitusta/Manujen vappua. Klamydiaan pakettihinta.

- 5.7.–8.7. Okran näyttelyyn on varattu Nummentupa IKS-alueen yhteiseen käyttöön. Siellä on nukkumapaikat 20 henkilölle.
- Elokuulle makkaranpaistoa. Kysyä Amandalta, milloin olisi hyvä ajankohta? Sponsorimakkarat.
- 13.10.–14.10. LähiTapiolan kanssa on sovittu KoneAgrian messuille linja-autokyyti, he sponsorivat. Tampereelle yöksi yhdistettynä syksyn pirtelöihin 13.10.–14.10. pe-la. Osan maksaisi liitto, osa itse maksettava.
- Esim. 24.11.–26.11. Tilavierailukohde Tero Lahden luo, yhdistettynä esimerkiksi pikkujouluihin. Mökki siitä läheltä Karstulasta.

Tärkeät päivämäärät:

- 22.3.–24.3. Maaseutunuorten kuntorempa Tanhuvaarassa
- 1.4.–2.4. Nurmeksessa Sählyturnaus
- 13.4.–15.4. Kevättrieha Levillä
- 7.7. Okran kesätapaaminen
- 2.11.–4.11. Syysparlamentti Lappeenranta
- 22.12. Joulutulet

Kuva 5 Kimingillä kylässä tutustumassa Biokaasulaitokseen. Isäntänä Tero Lahti.

Kolmannessa kokouksessa käytiin tutustumassa Tero Lahden tilakoon biokaasulaitokseen ja samalla oli pikkujoulut.

IKS-alueen Manujen yhteinen kokous Tampereella:

Valittiin alueilta edustajat Keskusliiton nuorten valiokuntaan:

Valinta-alue 3: ehdokkaana on Matias Muhonen Etelä-Savosta. Kokous valitsee Matiaksen edustajaksi.

Valinta-alue 5: ehdokkaana on Janita Riekkinen Pohjois-Savosta, Kaarina Virta Pohjois-Savosta sekä Ella Huttunen Pohjois-Karjalasta. Kokous äänesti kolmen edustajan välillä. Kokous äänesti valinta-alue 5:n edustajaksi Kaarina Virran.

Keski-Suomen Metsävaliokunta

Keski-Suomen metsävaliokunnassa on edustettuina kaikkien metsänhoitoyhdistysten puheenjohtajat ja johtajat sekä MTK-Keski-Suomesta neljä edustajaa. Lisäksi valiokuntaan kuuluu MTK metsävaltuuskunnan pj. Mikko Tirola ja valtuuskunnan vpj. Tero Lahti sekä sihteerinä MTK metsänomistajat linjan kenttäpäällikkö Pauli Rintala. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Tomi Ahonen Uuraisilta ja varapuheenjohtajana Yrjö Uitamo Multialta.

Metsävaliokunnan kokouksessa käsiteltiin mm. riista-asioita, erityisesti hirvikantaa, alueellista metsäohjelmaa, maakuntakaavan päivytystä, maakunnan elpymissuunnitelmaa, Päijänne biosfääriä, tuulivoimaa ja sähkösiirtolinjoja sekä niihin liittyviä lunastuskorvauksia. Päijänne biosfäärihankkeeseen otettiin varauksellinen kanta ja aiheesta tehtiin myös lehtijuttuja. Lisäksi kaikki alueen 16 kunnan alueella toimivat MTK- ja metsänhoitoyhdistykset tekivät yhteisen kannanoton medialle ja kunnille, jonka mukaan maakunnassa ei ole yhteistä tahtotilaa Päijänne biosfäärin suhteen eikä sille siksi ole tarvetta. Vuoden lopulla Muuramea lukuun ottamatta muut kunnat olivat luopuneet hankkeesta.

Metsänomistajien maakunnallinen edunvalvonta Keski-Suomessa 2023

Metsänomistajien kansainvälisestä, valtakunnallisesta ja maakunnallisesta edunvalvonnasta ja vaikuttamisesta vastaa MTK:n Metsänomistajat-linja. Keski-Suomessa metsänomistajien maakunnallisesta edunvalvonnasta vastaa käytännössä MTK:n kenttäpäällikkö Pauli Rintala yhdessä maakunnan metsänhoitoyhdistysten kanssa. Metsänhoitoyhdistykset tarjoavat metsänomistajille jäsenmaksuun perustuvan edunvalvonnan lisäksi laaja-alaista neuvontaa, koulutusta ja tiedotusta jäsenetuina. Huomionarvoista on, että metsänhoitoyhdistysten liiketoiminnalliset palvelut sisältävät myös vankan edunvalvonnallisen näkökulman, mitä kukaan muu toimija ei omassa liiketoiminnassaan tarjoa metsänomistajalle ja puun myyjälle.

Alla muutamia vuoden 2023 edunvalvonnallisia asioita, yhteistyötahoja ja sidosryhmiä, joissa MTK ja metsänhoitoyhdistykset olivat vaikuttamassa keskisuomalaisen metsänomistajien puolesta ja edustajana:

- ministerien ja ministeriöiden sekä eduskunnan valiokunnan jäsenten tapaamiset
- europarlamentaarikkojen ja kansanedustajien tapaamiset
- Keski-Suomen maakuntakaavan päivitys ja toimeenpano sekä maakunnan kehittäminen
- Keski-Suomen luonnon monimuotoisuus ja ilmasto ohjelman (LUMOAVA) laadinta ja ohjausryhmä
- kunnalliset yleis-, asema- ja rantakaavat sekä tuulivoimakaavat
- YVA-menettelyt ja lausunnot lähinnä energiainvestointeihin ja siirtolinjoihin liittyen
- pohjavesien suojelusuunnitelmat ja kunnalliset ympäristönsuojelumääräykset
- riista-asiat, petokantojen ja hirvieläinkantojen hoito ja metsästys
- vesienhoitosuunnitelmat ja Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelma
- METSO- ja Helmi-ohjelma, luonnonsuojelu ja luonnonhoito sekä ympäristötuki
- alueellinen metsäohjelma ja metsäkeskuksen toiminta
- kestävän metsätalouden rahoituslaki (Kamera) ja uudistettu metsätalouden rahoituslaki (Metka)
- puumarkkinoiden toimivuus, puun käyttö ja uudet investoinnit
- puukaupan määrä- ja hintaseuranta sekä mitta- ja laatuvaatimukset
- puutavaran ja energiapuun mittaaminen, sen kehittäminen ja soveltaminen
- katkonnan seuranta ja metsänhoitoyhdistysten katkontatietopankit
- puukaupan ja korjuupalvelun sopimusehdot sekä niiden soveltaminen ja tulkinta
- tuuli- ja aurinkovoimaloiden maanvuokrasopimukset, sähkölinjasopimukset
- muut maankäyttö- ja vuokrasopimukset
- sähkölinjojen ja muiden johtokäytävien vierimetsähakkuut ja toimintasuosituksen laatiminen
- metsänhoitoyhdistysten kehittäminen, yhteistyö ja metsänomistajien järjestäytyminen

Keski-Suomen metsävaliokunta

Keski-Suomen metsävaliokunnassa on edustettuina kaikkien metsänhoitoyhdistysten puheenjohtajat ja johtajat sekä MTK-Keski-Suomesta neljä edustajaa. Lisäksi valiokuntaan kuuluu MTK metsävaltuuskunnan pj. Mikko Tiirola ja valtuuskunnan vpj. Tero Lahti sekä sihteerinä MTK metsänomistajat linjan kenttäpäällikkö Pauli Rintala. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Juha Laaksonen Karstulasta ja varapuheenjohtajana Tomi Ahonen Uuraisilta. Metsävaliokunta toimii siis järjestön maakunnallisena sisäisenä organisaationa, joka käsittelee ja valitsee maa- ja metsätalouden yhteiset edustajat mm. riistahallintoon ja alueellisiin valiokuntiin.

Metsävaliokunnan kokouksissa käsiteltiin mm. hirvi-, riista- ja petoasioita, maakuntakaavan päivitystä, maakunnan elpymissuunnitelmaa, hankerahoitusta ja hankkeita, aluehallinnon uudistamista, METSO- ja Helmi-ohjelmia, luonnonsuojelun edistämistä, tuulivoimaa ja sähkösiirtolinjoja sekä niihin liittyviä lunastuskorvauksia.

Ilmastonmuutokseen varautuva viljelijä -hankkeen toiminta

Ilmastonmuutokseen varautuva viljelijä -hankkeen alkuperäinen toiminta-aika oli 1.8.2021-31.1.2024. Syksyllä 2023 haettiin jatkoaikaa, joka myönnettiin 30.11.2024 asti. Hanke on yhteistyöhanke, jota toteuttaa ProAgria Keski-Suomi. MTK-Keski-Suomi toimii hankkeen osatoteuttajana. Rahoitus tulee 100 % EU:n maaseuturahastosta Keski-Suomen ELY-keskuksen kautta.

Hankeasiantuntijana MTK-Keski-Suomen osalta on toiminut koko hankkeen ajan Anniina Lahtinen. Projektipäällikkönä toimi hankkeen alusta vuoden 2023 huhtikuun loppuun asti Paula Salonen Pro Agria Keski-Suomesta / K-S Maa- ja Kotitalousnaisista. Paula Salosen saappaisiin astui elokuun alusta Marjaana Hassani. Hankeasiantuntijana on toiminut myös ProAgrian kasvintuotannon asiantuntija Hanna-Maria Laukkanen.

Hankkeen toimintaa vuonna 2023

Pellonpiennarpäivät

Maan kasvukunto -päivä Korpilahdella 3.8. Kouluttajana Netta Leppäranta ProAgria Etelä-Suomesta. Nurmikasvien tiedonvaihtopäivä Uuraisilla 5.10. Kouluttajina ProAgria Keski-Suomen asiantuntijoita. Salmelan tila ja Puttolan Siemen Oy olivat kertomassa saatavilla olevista nurmikasvisiemenistä. Hanke oli mukana jakamassa tietoa seuraavissa tapahtumissa Puheenvuoro viljelijöiden tukikoulutuksissa Jämsässä, Pihtiputaalla, Karstulassa, Saarijärvellä, Laukaassa ja Konnevedellä. Vesistökuunnostuspäivä Äänekoskella 19.4, Luonnonlaidunpäivä Laukaassa 17.6, Biotalouskampuspäivä Saarijärvellä 9.9, MELA:n maatalousyrittäjien hyvinvointipäivä Peurungassa 23.11. Nurmesta bisnestä kasvitilalle -webinaari 22.3. järjestettiin yhteistyössä kolmen muun MTK-liittojen hankkeen kanssa.

Kuva 6 Maankasvukunnon pellonpiennarpäivä Putkilahdessa

Podcastit

Vuonna 2023 julkaistiin kolme uutta Ilmastoviljelijä -podcastjaksoa:

- Monimuotoiset kosteikot
- Tulevaisuuden maaseutuasiantuntijat ilmastonmuutoksessa
- Maatalousmuovien kierrätys

Blogit

- Mitä on kosteikkoviljely?
- Kapsalan tilalla mietitään kasvihuonekaasupäästöjen lähteitä ja suuruutta
- Biokaasusta potkua vuoteen 2024
- Keski-Suomessa kaksi uutta maatilan biokaasulaitosta

Some ja nettisivut

Facebook-ryhmä Ilmastonmuutokseen varautuva viljelijä Keski-Suomessa on hankkeen tärkein somekanava. Siellä kerrotaan hankkeen omista tapahtumista ja jaetaan aiheeseen liittyviä artikkeleita ja tietoa koulutustilaisuuksista. Ryhmää seuraa 224 jäsentä. Lisäksi käytössä on omat tilit nimellä Ilmavara Instagramissa ja Tiktokissa. Hankesivuilla niin MTK-Keski-Suomen kuin ProAgrian nettisivuilla kootaan hankkeessa tuotettua aineistoa.

Piirrosvideo

Vuoden 2023 aikana ideoitiin ja toteutettiin piirrosvideo, joka tiivistää hankkeen sisällön 2 minuutin pituiseksi havainnolliseksi esitykseksi. Piirrosvideon on tarkoitus toimia viljelijöille tiivistettynä muistilistana ja kannustuksena toimista, joita tiloilla tehdään ympäristön hyväksi ja ilmastonmuutokseen varautumiseksi. Video toimii myös kuluttajille viestinä siitä, mitä maanviljelijät tekevät ympäristön hyväksi.

Edustajat valiokunnissa 2023

Maaseutunuorten valiokunta MTK-Keski-Suomi

Hoppula Heikki	Uurainen	Takanen Perttu, pj	Uurainen
Mäkinen Juha	Laukaa	Rasi Kaisu	Pihtipudas
Pasanen Tomi	Pihtipudas	Kauppinen Perttu	Kannonkoski
Kauppinen Kuisma	Kannonkoski	Kananen Riikka, jk. ed.	Pihtipudas
		Jutila Emma-Sofia MTK:n nuorten vk edustaja	Jyväskylä
Kettunen Anja/ Hintikka Sari, sihteeri		Löytöjärvi Janne, mhy ed.	Saarijärvi

Metsävaliokunnan edustajat MTK-Keski-Suomi

Jalkanen Juhana	Laukaa	Hienola Paavo	Jämsä
Ahonen Tomi	Uurainen	Kettunen Anja	MTK-Keski-Suomi

Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteiset valiokunnat 2023

Peltokasvaliokunta

Lunttila Tommi	Äänekoski
Rahkonen Petri	Jyväskylä
Hankamäki Kalle MTK:n valiokunnan edustajana	

Maitovaliokunta

Ahonen Tomi	Uurainen
Pietiläinen Tuomas	Hankasalmi
Rantanen Jani	Joutsa

Osaaminen ja hyvinvointi valiokunta

Riihonen Janne	Keuruu
Mäkelä Martti	Pihtipudas
Jalkanen Juhana MTK:n edustajana	Laukaa

Ympäristö- ja maapoliittinen valiokunta

Riihonen Janne	Keuruu
Hassel Lari	Laukaa

Jäsenpalveluvaliokunta

Minkkinen Saana	Korpilahti-Muurame
-----------------	--------------------

Elinkeinopolitiikka ja yrittäjyysvaliokunta

Laahanen Maija	Viitasaari
Rantanen Jani	Jou-Lu
Vuoriniemi Hannu	Kerurusseutu

Erikoiskasvaliokunta

Matomäki Tommi	Keuruu
Nurminen Jarkko	Korpilahti-Muurame

Luomuvaliokunta

Kananen Riikka	Pihtipudas
Hatakka Markku	Hankasalmi

Lihavalioikunta

Kaunikkila Sails	Jyväskylä
Jaatinen Lauri	Toivakka

Kuluttajatyövaliokunta

Huhtala Marianne	Laukaa
------------------	--------

Keski-Suomen edustajat MTK:ssa ja sen valiokunnissa 2023

Peltokasvaliokunta

Hankamäki Kalle	Jämsä
-----------------	-------

Valtuuskunta

Jalkanen Juhana	Laukaa
Ahonen Tomi	Uurainen
Laahanen Maija	Viitasaari

Osaaminen ja hyvinvointi valiokunta

Jalkanen Juhana	Laukaa
-----------------	--------

Valtuuskunnan varajäsenet

Jaatinen Lauri	Toivakka
Riihonen Janne	Keuruu
Rantanen Jani	Joutsa

Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen valiokuntien toiminta

Itä- ja Keski-Suomen maitovaliokunta

Valiokunnan puheenjohtaja toimi Tuomas Pietiläinen Keski-Suomesta ja varapuheenjohtajana Perttu Sirviö Pohjois-Savosta. Valiokunnan sihteerinä oli toiminnanjohtaja Jari Kauhanen MTK-Pohjois-Savosta. Valiokunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Valiokunnan kokous 9.3.2023

Valiokunnan kokous oli Valion Jyväskylän meijerillä yhdessä eteläisen alueen maitovaliokunnan kanssa

Valiokunnat ottivat kokouksessa kantaa vasikkaruuhkaan ja nautaketjun toimivuuteen.

Omassa osuudessa valiokunta keskusteli CAP 27 ratkaisun ja kansallisen paketin vaikutuksesta kotieläintuotannolle ja koko IKS alueen maataloudelle, joka on selvästi miinusmerkkinen. Valiokunta toivoi IKS-alueen MTK liittojen ottavan asian vakavaan keskusteluun MTK:n keskusliiton ja ministeriön kanssa. CAP27 ohjelman valmistelussa Järvi-Suomen alueen kotieläintuotannon alenemisen pysäyttäminen oli yksi ykköstavoitteista, mutta mitään konkreettista toimenpidettä alueelle ei saatu esimerkiksi investointitukiin tai vakuuksiin liittyen.

Tulevan ohjelmakauden, joka alkaa 2027-2030 vuosien välimaastossa valmistelu on jo alkanut ja nykyinen maatalouskomissaari Wojciechowski tulee antamaan nykyisen komission linjaukset asiaan vuoden 2024 alussa. Valiokunta näki tärkeäksi, että Järvi-Suomelle pyritään jatkossa saamaan omat painotukset uuteen CAP ohjelmaan ja edunvalvontatyö tätä varten aloitetaan jo tänä keväänä.

Uuden hallitusohjelman osalta tärkeintä on valtionvarainministeriön ehdottamien pohjoisen tuen ja LFA tukien leikkausten torjuminen. Valiokuntien mielestä kokonaisturvallisuus ja huoltovarmuus ovat tällä hetkellä niin tärkeitä argumentteja kotimaisen ruokaketjun puolesta, ettei niitä voida sivuuttaa edes valtion taloustalkoissa.

Eläinlääkärtilanne vaihtelee IKS alueen sisällä paljolti karjatilatiheyden ja kaupunkien läheisyyden mukaan. Asiasta keskusteltiin myös maitovaliokuntien yhteisessä osiossa. Eläinlääkärin toimeentulosta kannettiin huolta erityisesti niillä alueilla, jossa karjatilat ovat harvassa. Onkin tärkeää, että eläinlääkintälain uudistuksen yhteydessä kunnan eläinlääkärit voivat edelleen säilyttää pieneläinoikeudet toimeentulon turvaamiseksi.

Tuotantoeläimiin keskittyneen eläinlääkäriskoulutuksen saaminen Itä-Suomen yliopistoon Kuopioon, olisi puolestaan erityisen tärkeää tuotantoeläinosaamisen turvaamisen kannalta.

Yhteiskokouksesta annettiin seuraava tiedote

Vasikkaruuhka on purettava koko ketjun yhteistyöllä

Useimmat maitotilat tarvitsevat syntyville sonnivasikoille ja lihahiehoivasikoille jatkokasvattajat. Vasikoiden välitys on pahasti ruuhkautunut. Osa vasikoista on odottanut jatkokasvatukseen siirtymistä viikoista useisiin viikkoihin. Ruuhka ei ole jäänyt lyhytaikaiseksi kuten toivottiin. Ruuhka aiheuttaa maito, vasikka- ja nautatiloilla suuria taloudellisia ja tuotannollisia tappioita sekä merkittävää lisätyötä. Eläinten hyvinvoinnista ja tukiehtojen täyttämistä on pidettävä kiinni kaikissa olosuhteissa. Maito-, vasikka- ja nautatilojen yrittäjien ja työntekijöiden jaksaminen on koetuksella lisätyön, epävarmuuden, talous- ja tukiehtojen täyttämisen aiheuttamien paineiden takia.

Ruuhkan syntymiseen on monia syitä. Yksi syy on nautapalkkioiden uudistuksen yhteydessä tullut 2 kk:n tilalla pitoaika tammi-helmikuussa, joka pysäytti sonnien myynnin teuraaksi. Toinen on eläinten hyvinvointikorvauksen ehtojen muutos, sonnitiloilla on vähemmän eläimiä karsinoissa ja vasikoita on siten otettu kasvatukseen vähemmän. Nämä ongelmat vasikkavälitykseen ovat tulleet tukijärjestelmän kautta. Ongelmien syntyminen on ollut tukivalmistelijoilla ja päättäjillä tiedossa, mutta niihin ei puuttunut kuten olisi pitänyt. Tukijärjestelmien muutokset tulee jatkossa tehdä niin, ettei niistä aiheudu näin suuria ongelmia, kuten nyt on käynyt.

Muita syitä vasikkaruuhkaan on naudanlihantuotannon heikko kannattavuus ja sitä kautta tuotannosta luopuvia tiloja on paljon. Vasikat ostetaan yleensä teurastamoiden järjestämällä rahoituksella. Kokojen nousu on kallistanut rahoitusta ja osalla tiloilla rahoituskatto on tullut täyteen ja siksi tilat eivät pysty enää ostamaan täyttä määrää eläimiä. Naudanlihantuotannon kannattavuus- ja rahoitusongelmien ratkaisemisen päävastuu on teurastamoilla.

Nautatilojen investoinnit ovat pysähdyksissä eikä investointeihin tällä hetkellä myönnetä tukea. Pitkään näin jatkuessa nautatilojen kehitys pysähtyy ja tuotannosta luopuminen edelleen vauhdittuu. Nautatilojen investoinnit tulee avata harkiten ja markkinat huomioiden. Kasvatuspaikkojen ja syntyvien vasikoiden suhdetta tulee koko ketjun seurata reaaliaikaisesti ja tulevaisuutta ennakoiden. Nautojen lopukasvatuspaikkojen tulee aina vastata syntyvien lihaksi tarkoitettujen sonni- ja lehmävasikoiden määrää niin emolehmätuotannon, kuin maitorotuisten osalta. Nautatilojen uusilla investoinneilla ei saa vaarantaa olemassa olevan tuotannon jatkuvuutta ja kannattavuutta. Nyt suunnitteluun lähtevät investoinnit vaikuttavat vasta kahden vuoden päästä. Sitä ennen vasikkaruuhka on saatava tasapainoon koko ketjun yhteistyöllä ja yhteisillä päätöksillä.

Valiokunnan kokous 1.12. ja vierailu Tero Lahden Paavolan maitotilalla

Alussa oli tulokahvit Kimingin Kylätalolla ja Paavolan maitotilan biokaasulaitoksen esittely.

Robert Harmoinen esitteli Suomen Lantakaasu OY:n toimintaa ja ratkaisuja biokaasun tuotantoon. Kiuvedelle on tulossa suuri keskitetty biokaasulaitos, jossa biokaasu jalostuu nestemäiseksi ja liikennekäyttöön sopivaksi. Keskitetyn laitoksen lisäksi tulee satelliittilaitoksia, joista raakakaasu siirretään

Kiuruveden laitokselle. Kun pilottilaitokset saadaan toimimaan, mallia on tarkoitus laajentaa ainakin yhdelle tai kahdelle uudelle alueelle. Logistiikkahaasteita on ollut paljon ratkaistavana, mutta se on myös ratkaistavissa.

Kokouksessa Marjukka Mattio puhui ajankohtaisia asioita maitomarkkinoista. Maailmanmarkkinahintojen lasku näyttää taittuneen ja keskimäärin hinnat ovat pysyneet pitkälti paikallaan. Maidon markkinamarginaali on laskenut selvästi talveen tultaessa, mikä on johtunut pitkälti muuttuvien kustannusten kasvusta - erityisesti energian hinnan kohdalla.

Rakennemuutos jatkuu maassa pitkälti samanlaisena kuin aiemmin, maitotilojen määrän laskiessa noin 8 prosenttia tänä vuonna. Karjakokojen kasvu ja keskituotoksen lähes kahden prosentin kasvu kuitenkin lisäävät tuotosta siten, että kotimaan tuotannon ennustetaan edelleen laskevan vain noin prosentin edelliseen vuoteen verrattuna.

Valiokunta keskusteli mm. metsäkatoasetuksesta, jonka kansallinen toimeenpano ei ole juurikaan edennyt.

Keskusteluissa oli myös EU:n eläinten kuljetusasetus. Kaavailtu 5 viikon kuljetusikä ja tätä nuorempia eläimiä koskeva lyhennetty kuljetusmatka ovat haasteellisia etenkin Itä- ja Pohjois-Suomessa

Maatalouspolitiikan muutoksia tarvitaan. Kotieläinkorotuksen poistumakompensointi ei ole täysimääräinen. Tukien maksuaikatauluun tarvitaan myös aikaistamista. Eläinpalkkioiden maksunajankohta on kestävä AB- alueen maito- ja nautatiloille.

Valiokunnan tiedote kokouksesta:

Vauhtia tilatason biokaasutuotantoon

Biokaasu on kotimainen energiamuoto. Sen käyttö parantaa Suomen energiaomavaraisuutta ja huoltovarmuutta. Kotimaisessa tuotannossa on merkittävää lisäyspotentiaalia. Esimerkiksi maatalouden yhteydessä tapahtuva biokaasun tuotanto yli kaksinkertaistui vuonna 2022, ja suunnitelmassa on lisäyksiä tuotantoon kuten esim. Suomen Lantakaasu Oy:llä erittäin merkittävistä biokaasun tuotantoyksiköistä.

Luonnonvarakeskuksessa on laskettu, että maatalouden biomassoja riittää sekä paikallisiin pieniin laitoihin, useamman maatilan yhteisiin laitoihin sekä myös ison mittakaavan biokaasulaitoksiin.

Hyvin alkanut kehitys tilatason biokaasulaitosten rakentamisesta on nyt kuitenkin ollut jokin aikaa pysähdyksissä. Syinä on mm. korkealla olevat korot ja pankkirahoituksen hyvin kireät ehdot. Monella maitotilalla biokaasuun investointi pysähtyy juuri liian suuren velkamäärään, lisää velkaa ei haluta ottaa eikä antaa.

Itä- ja Keski-Suomen maitovaliokunta pitää tärkeänä, että myös tilatason biokaasulaitosten investoinnit ovat jatkossa kannattavia ja niitä tehdään. Maitotilat ovat Itä- ja Keski-Suomessa hajallaan ja suuren kokoluokan tiloja on vähän. Tämän takia kaikilla alueilla ei voi hyödyntää keskitettyjen ja satelliittilaitosten mahdollisuuksia.

Kannattavuus- ja rahoituskysymykset tulee ratkaista, jotta investoinnit lähtevät liikkeelle. pankkirahoituksen lisäksi on tarvetta esim. leasing-tyyppiselle rahoitukselle. Biokaasutuotannon tukemisen ja

rakentamisen hallinnollisia esteitä tulee purkaa, kuten esimerkiksi se, että tuetuista maatilamittakaavan laitoksista ei voi tilan omaa kulutusta suurempaa energiamäärää. Myös lupa- ja rahoituspäätöksiä tulee nopeuttaa ja sujuvoittaa.

Parhaimmillaan biokaasutuotanto tuo maitotiloille lisää kannattavuutta, lisää omavaraisuutta energian ja lannoitteiden suhteen. Uuden tekeminen ja alan kehittäminen lisää uusien yrittäjien ja nuorten kiinnostusta alaa kohtaan. Siksi on myös tärkeää, että pidetään vauhti yllä biokaasuinvestoinneissakin koko Itä- ja Keski-Suomen alueella.

Itä- ja Keski-Suomen lihavaliokunnan toiminta 2023

Valiokunta kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa. Valiokunta antoi vuoden aikana kolme tiedotetta julkisuuteen ja päättäjille. Valiokuntalaiset osallistuivat MTK:n liha-alan verkostojen toimintaan. Valiokunnalle tiedotettiin liha-alan ja maatalouspolitiikan asioista. Valiokunnalla oli käytössä Teams-tiimi. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Lauri Jaatinen Keski-Suomesta ja varapuheenjohtajana Paavo Sävilammi Etelä-Savosta. Sihteerinä toimi toiminnanjohtaja Jari Kauhanen Pohjois-Savosta.

Valiokunnan kokouksessa tekemät esitykset ja tehdyt toimet

Kokouksessa valiokunta järjestäytyi. Kokouksessa käsiteltiin mm. metsäkatoasetuksen tilanne, tukimaksujen aikataulu, tukimuutosten tarpeita ja salmonellavakuutusten tilanne. Panosten kustannusten nousut ovat taittumassa, korkojen nousu puolestaan kurittaa lihatiloja.

Valiokunta päätti tehdä tiedotteen, jossa esitetään myös toimenpiteitä:

Suomalainen liha tuo ruokaturvaa ja on tärkeä osa huoltovarmuutta

Lihantuotanto on suomalaisen elintarviketeollisuuden suurin toimiala. Itä- ja Keski-Suomessa tuotetaan nurmiviljelyyn sopivien peltojen takia valtaosin naudanlihaa ja pienessä määrin sianlihaa. Suomalainen liha tuo ruokaturvaa ja on tärkeä osa huoltovarmuutta. Suomalainen liha on lähiruokaa ja eläinten rehu tulee pääsääntöisesti omilta pelloilta. Pohjoinen maaperämme soveltuu hyvin rehuntuotantoon, mutta on hankalammin hyödynnettävissä muiden elintarvikkeiden tuotantoon. Eläinten terveys ja hyvinvointi turvataan kaikissa tuotannon vaiheissa ja monilta osin yli lainsäädännön tason. Suomalainen liha on vapaata salmonellasta ja kasvuhormoneista. Antibioottien käyttö on lihantuotannossa hyvin vähistä muihin maihin verrattuna.

Haluamme pitää kiinni korkeasta lihanlaadusta. Jotta tässä, onnistumme, tarvitsemme toimia mm. salmonellan torjuntaan ja vakuuttamiseen. Salmonellavakuutusten hinta on noussut etenkin sikatiloille kohtuuttoman kalliiksi. Tilojen talous ei kestä kasvanutta vakuutuskustannusta. Tuotannon pitäminen salmonellavapaana vaatii useita valtion tukitoimenpiteitä. Tarvitaan bioturvaa tukevia tukiratkaisuja investointitukiin sekä valtion salmonellarahastoa, josta rahoitetaan salmonellasaneerauksien kustannuksia. Tarvitaan jatkoa lopetettujen eläinten korvauksiin sekä salmonellan erityisvakuuksien ja salmonellavalvontaohjelmaan.

Lihatilojen kannattavuuskriisi ei ole ohi. Kustannustaso on jäänyt korkealle tasolle ja tuottajahintojen nousu ei ole riittänyt kattamaan kulujen nousu. Kustannusten nousua vauhdittaa nyt etenkin korkojen nousu, mikä tuo suuret lisämenot pääomavaltaiselle lihantuotannolle. Huonon kannattavuuden johdosta luopumista ja kasvatuspaikkojen vähentämistä on jo niin paljon, että lihantuotantoon tarkoitettujen vasikoiden välitys on pahasti ruuhkautunut. Teollisuuden on pystyttävä puolustamaan kotimaisen lihan hintaa tässä tilanteessa. Vientimahdollisuudet tulee nyt käyttää täysimäärisesti hyväksi.

Lihatilojen taloutta uhkaa tukimaksujen siirtymä. Tukimaksuja on siirtymässä, lokakuulta joulukuulle ja joulukuulta vuoden 2024 helmi-huhtikuulle. Lihatilojen maksuvalmius ei millään kestä tukimaksujen siirtymiä. Maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja poliittisten päättäjien on tehtävä kaikki mahdollinen, että tukien ennakkomaksujen mahdollisuus saadaan käyttöön. Maksun tulee alkaa viimeistään lokakuussa. Tässä on pakko onnistua, asia on huoltovarmuuskysymys. Ruokaa tuottavia tiloja ei saa päästää kaatumaan siksi, että hallinto ei pysty maksamaan viljelijöille kuuluvia rahoja niin, että viljelijäkin voi maksaa laskunsa ajallaan.

24.4. kokous oli Savonlinnassa Jukka Nousiaisen Mäntyselkä OY:n nautatilalla.

Kokoukseen oli kutsuttu IKS- alueen kansanedustajia, tiedotusvälineiden ja lihatalojen MTK:n edustajia.

Kokouksessa käytiin keskustelua liha-alan ajankohtaista kehittämis- ja tukiasioista sekä hallitusohjelman tavoitteista. Keskustelua oli mm. nautatilojen kannattavuudesta, vasikka – ja eläinliikenteestä, metsäkatoasetuksen vaikutuksesta, lihavaliokunnan ja verkostojen toiminnan kehittämisestä. Toivottiin aluevaliokuntien MTK:n lihavaliokunnan yhteistyön tiivistämistä.

Markkinatilanteesta todettiin, että arvo-osien kauppa ei käy hyvin. Kauppa seuraa tarkasti panoshintojen muutoksia. Investointitukien avaamisesta keskusteltiin myös. MTK ottaa siihen kantaa kesän ja alkusyksyn aikana. Selvyys asiaan on hyvä saada. Yhteistä kantaa tulee hioa. Sopimustuotannon kehittämistä tulee tehdä myös naudanlihantuotannossa. EU:n elpymisrahasto olisi otettava Itä- ja Keski-Suomessa käyttöön. Tilojen pääomittaminen ja vakuuksien järjestäminen tärkeää, jotta tuotantoon voidaan investoida.

Valiokunta antoi kokouksesta julkisuuteen ja kansanedustajille seuraavaan tiedotteen:

Itä- ja Keski-Suomen MTK liittojen lihavaliokunta pitää välttämättömänä, että uusi hallitus tarttuu viivyttämättä turvaamaan kotimaisen ruuan riittävyys myös lihan osalta. Maatalouden Parlamentaarinen kannattavuustyö-ryhmän tavoitteet pitää viedä eteenpäin. Näitä on mm. elintarvikeketjun toimintaedellytysten parantaminen,

ruuantuottajien aseman parantaminen elintarvikeketjussa ja huoltovarmuus ja pitkän aikavälin toimintaedellytysten turvaaminen. Lisäksi MTK ja ETL ovat ehdottaneet hallitusohjelmaan ruoka-alan kasvuohjelmaa edellisten tavoitteiden toteuttamiseksi.

Lihavaliokunta nostaa konkreettisia asioina jo tulevalle kasvukaudelle

- Maatilojen käyttöpääomarahoitukseen tarvitaan korkosuojaus ja vakuuksien järjestäminen myös eläinluottoihin.
- Maksuvaikeuksissa olevien tilojen lainojen järjestelyohjelmat.
- Tulevaan tukimaksujen viiveeseen tarvitaan valtion väliaikainen rahoitus jo syyskuussa.
- Korvauskelvottomat alat tulee ottaa korvauskelpoisuuden piiriin sen mukaisesti, kun korvauskelpoista alaa on poistunut tai poistuu tukihakemuksilta. Korvauskelpoisuuden siirron kauppamalli maanomistajin välillä tulee muuttaa niin, että korvauskelpoisuuden siirto hoidetaan hallinnollisena hakuna ELY:n alueella.
- Kotieläintuotannon supistumisesta säästetyt varat on käytettävä täysimäärisesti jatkavalle tuotannolle.
- Tuotannon kehittämistä estävää EU:n ja kotimaiset lainsäädäntöä tulee muuttaa esimerkkeinä mm. EU:n metsäkatoasetus ja Suomen lannoitelain tulevat rajoitukset karjanlannan käytölle.

Pitemmällä aikavälillä tulee tehdä maataloustukijärjestelmän remontti. Se on aloitettava nykyisen Cap 2027 ohjelman välitarkastuksella. Painopiste tulee tukien maksussa siirtää ruuan tuottamisen tukemiseen. Myös kotieläintuotannon ongelmakohtat tulee ratkaista, kuten luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotuksen poistumisen kompensointi ja eläintenhyvinvointikorvauksen saaminen kattavammin koskemaan kaikkia lihantuotannon aloja kuten hieho- ja vasikkakasvattamoja.

Itäinen Suomi, sisältäen myös Keski-Suomen, tarvitsee oman investointiohjelman EU:n itäisen ulkorajan elpymis- ja kehittämisrahaston kautta alueen maatalouden ja elintarvikejalostuksen kehittämisen tukemiseksi. Asia tulee kirjata hallitusohjelmaan.

2.11. kokous oli vierailu Lauri Jaatisen tilalle tutustumaan biokaasulaitokseen ja kokous oli Toivakassa Sun Toiveessa.

Keskeiset käsiteltävät asia olivat;

Ruokaviraston maksujärjestelmissä on vielä ongelmia. Nautapalkkioiden maksua ei saa teknisten ongelmien takia mitenkään tämän vuoden puolelle ja maksut ovat vasta helmikuussa. Erityisesti ongelma on AB- alueen nauta- ja maitotiloilla, jossa iso osa tuista siirtyy seuraavan vuoden puolelle. Myös EHK- maksut siirtyvät seuraavalle vuodelle, asialla on iso merkitys etenkin sikatiloille. Biotooppitukien siirtymien ongelma emo- ja lammastiloille. Tukien maksu tulee saada aikaisemmaksi vuonna 2024 ja niille pitää olla eräpäivät.

Sianlihantuotannossa haasteita on etenkin eläintaudit, kuten sikarutto. Salmonellan varalle on oltava salmonellarahasto. Naudanlihantuotantoa vaivaa heikko kannattavuus. Välikasvatusvasikoiden paikat eivät ole tasapainossa. Hiehoja ja lehmiä teurastetaan nyt paljon ja ruuhkaa on.

Investointitukien avaamisesta on keskusteltu ja linjauksia on, että ne avataan naudan osalta maaliskuussa. Investointien käynnistyminen menee kuitenkin vuoteen 2025, koska suunnittelu vie aikaa ja

korkeat korot ja rahoituksen saatavuus vähentää investointimahdollisuuksia. Itä-Suomen asema tulee huomioida investointien avaamisessa.

Valiokunta antoi kokouksesta seuraavan tiedotteen, joka meni tiedotusvälineiden lisäksi myös kansanedustajille.

Maataloustukien maksut siirtyvät merkittävästi myöhemmäksi, kuin mitä aiemmin on ollut. Lokakuussa maksettuja tukia siirtyy yli 400 miljoonaa euroa joulukuulle. Marras- joulukuussa maksettuja tukia siirtyy maksettavaksi seuraavan vuoden kevääseen ja kesään, kuten nautapalkkion 1. erä ja sikatilojen eläintenhyvinvointikorvaus.

Maatilojen rahoitustilannetta myöhemmät maksuajat heikentävät merkittävästi. Maataloustuilla maksetaan tuotantoon kuuluvia välttämättömiä kustannuksia, kuten peltojen vuokrat, lainojen lyhennykset ja korot, koneurakointi laskut ja satokaudelle hankittuja tuotantopanoksia. Ilman tukia maatilojen kasvavat eivät riitä maksujen hoitamiseen eräpäivinä. Maatilojen laskuja jääkin nyt enemmän rästiin ja maksuille haetaan useammin lisäaikaa. Kauppiat ja urakoitsijat joutuvat odottamaan saataviaan kuu-kausia pidempään. Erityisen kestäväksi tilanne on muodostumassa aloilla, jossa tukien osuus on suuri, kuten naudanlihantuotannossa. Siirtyvät määrät ovat niin suuria, että niitä ei voi korvata millään muilla yritys- tai palkkatuloilla.

Itä- ja Keski-Suomen lihavalioikunta vaati Ruokavirastoa ja Maa- ja metsätalousministeriötä ratkaisemaan tukimaksujen tekniset ongelmat niin, että nautapalkkiot saadaan maksuun joulukuussa. Sikatilojen eläintenhyvinvointikorvaus tulee maksaa mahdollisimman ajoissa vuoden 2024 alussa, eikä vasta kesäkuussa. Tukimaksuille tulee antaa tarkat päivämäärät. Tarkat päivämäärät tarvitaan tilojen väliaikaisen rahoituksen järjestämiseen ja maksamattomien laskujen maksuajoista sopimiseen.

Ruokaviraston ja Maa- ja metsätalousministeriön tulee aloittaa välittömästi toimet, että vuoden 2024 tukien maksujen eräpäivät aikaistuvat ja ne ilmoitetaan tarkasti tuen saajille. Tavoitteellinen maksuaikataulu, jossa ilmoitetaan arvioitu maksukuukausi ei riitä maataloille eikä maatalouden rahoittajille. Tarvitaan tieto eräpäivistä, milloin maksut ovat maatilojen tileillä. Maa- ja metsätalousministerin ja viime kädessä koko hallituksen tulee varmistaa se, että maatalouden tukien maksut tapahtuvat sovitusti ja sillä aikataululla, että maatilojen häiriötön toiminta voi jatkua.

Tukimaksujen myöhempi maksuaika tarkoittaa maataloille yli 5 miljoonan euron lisääntyneitä rahoituskuluja. Tämä on jotakin muuta mitä hallitusohjelma lupasi, ettei valtion toimesta aiheuta maataloudelle lisäkuluja. Pahimmillaan tukimaksujen siirtyminen on johtanut päätöksiin luopua kokonaan tuotannosta, koska rahoituksen järjestäminen ei ole ollut enää mahdollista.

Valiokunta vetoaa vielä pankkeihin, että tukimaksuista johtuviin maksuongelmiin löydetään kullekin tilalle toimiva kohtuuhintainen ratkaisu. Pankkien korkokatteet ovat suuret, joten nyt olisi yhteiskuntavastuun paikka pankeillakin huolehtia maatilojen rahoituksen turvaamisesta ilman ylimääräistä kuluja ja koronkiskontaa.

Itä- ja Keski-Suomen peltokasvivaliokunta

Kokouksia oli 2, molemmat Teams-yhteydellä, 24.2.2023 sekä 13.11.2023. Tarkoitus oli kokoontua myös livenä Okran yhteydessä, mutta vähäisen osallistujamäärän vuoksi se peruttiin.

Puheenjohtajana vuonna 2023 toimi Kimmo Laamanen ja varapuheenjohtajana Osmo Koponen, sihteerinä Sari Hintikka.

Vuoden ensimmäisessä kokouksessa Max Schulman kertoi Golden Fields-hankkeesta, jonka avulla olisi tarkoitus viedä laadukasta suomalaista heinää Lähi-Itään. Tarvetta puhtaalle heinälle on kovasti ja toiminnan oletetaan laajenevan Suomessa.

Toisessa kokouksessa Taru Antikainen alusti tuottajaorganisaatioista sekä niiden perustamisesta. Koettiin, että tämä voisi olla Itä- ja Keski-Suomessa hyvinkin varteenotettava vaihtoehto etenkin, vaikka kumin viljelyssä. Seurataan nyt toteutuvien tuottajaorganisaatioiden kehittymistä ja pohditaan, toimisiko tämä myös meidän alueellamme.

Itä- ja Keski-Suomen luomuvaliokunta

Valiokunta kokoontui kertomusvuonna kerran. Toinen suunniteltu kokous peruuntui yhteensattumien takia joulukuulta. Valiokuntalaiset osallistuivat myös valtakunnalliseen luomualan toimintaan. Valiokunnalle tiedotettiin luomualan ja maatalouspolitiikan asioista. Valiokunnalla oli käytössä Teams-tiimi. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Tuomo Tikka Pohjois-Savosta ja varapuheenjohtajana Marika Hukkanen Etelä-Savosta. Sihteerinä toimi toiminnanjohtaja Jari Kauhanen Pohjois-Savosta.

3.3. kokous Varkaudessa Ravintola Kaks Ruusu ja etänä.

Luomuasiantuntija Lumi Drozzin, MTK:sta kertoi luomun ajankohtaista teemoista. Luomu yleisesti pärjää kriisissä hyvin. Yhdysvalloissa luomumyynti noussut vuodesta 2008 lähtien. Luomuruoan myynti on ollut: 61,9 miljardia dollaria (2020) ja Euroopassa ennätyselliset 54,5 miljardia euroa (2021), mutta sen uskotaan kääntyneen laskuun viime vuonna. Ranskassa luomutuottajat yhdessä vaativat valtiolta enemmän tukea. Saksassa tavoite saavuttaa 30 % luomutuotantopinta-ala; ravintolat ja ruokalaiset ottavat enemmän luomua tarjontaan. Virossa luomuruokabuumi laskevien energiahintojen ja kutistuneen hintakuilun ansiosta. Suomessa luomumyynti 375 miljoonaa euroa (2022), kuluttajat valitsevat hinta edellä.

Maitoalalla on luomutuotantoon investoitu paljon viime vuosina. Tarjonta kasvanut ja tuotantometodit parantuneet. Kuluttajien heikentynyt ostovoima ja kasvaneet kustannukset kurittaneet luomutuottajien kannattavuutta. Puheita tavanomaiseen tuotantoon siirtymisestä on ollut Ruotsissa, keskustelu rantautunut myös Suomeen. Viimeisin tilanne (tammikuussa) on, että luomumaitotilallisia ei ole siirtynyt tavanomaiseen tuotantoon vielä.

Luomu 2.0 hankkeen vuoteen 2030 tähtäävän suunnitelman tavoitteena on, että 25 prosenttia peltoalasta on luomutuotantoalaa, luomukeruualue on kaksikertaistunut 14 miljoonaan hehtaariin ja viljeltyä

kalaa tai muita vesiviljelytuotteita on saatavilla kotimaan markkinoilla sekä vientiä varten. Toimeenpanosuunnitelma on julkaistu helmikuussa ja se painottaa tutkimukseen, neuvontaan, koulutukseen ja keskinäiseen yhteistyöhön panostamista. Yhtenä tavoitteena on tehdä Suomesta luomuruoan vientimaa.

Luomussa on korkeat kustannukset ja heikko kannattavuus ongelmana. Ammattitaitoisten työntekijöiden löytäminen myös haastavaa. Maatalousyrittäjät ja ruoan tuottajat kohtaavat enemmän haasteita taantumassa kuin muut alat kuluttajien mieltymykset ja arvot kulutuksessa vaikuttavat myyntiin. Eurooppalaisilla luomukuluttajilla on omia erityispiirteitä.

Tuottajilla on käytössä tuttuja ja uusia toimenpiteitä, tuotantokäytännöt ja tehokkuuden suunnittelu ja ennakointina uudet teknologiat. Mahdollisuuksia on myös markkinoilla, kun kysyntä kasvaa maailmalla.

Luomun kysyntä Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa on kasvussa ja myös kasvipohjaiset tuotteet nousussa. Cap 27 tavoite 20 % luomualasta on tavoite, ei pakote. Kuluttajia ei voi pakottaa ostamaan, kasvun on tapahduttava markkinaehtoisesti. Rahoitus tukee 20 % tavoitetta. Investointituet myös luomulle.

Mitä muita tarpeita luomukentällä on? Esim. Proluomu: kuluttajaymmärrys ja -tietoisuus nousuun EU-rahoitteisesti. Luomusta ei ole samalla tavalla dataa kuin tavanomaisesta tuotannosta. Pohdittavaksi jäi, että miten luomun ylitarjonta näkyy erityisesti esim. maito ja kananmuna sektorilla, kun myös tavanomaisessa tuotannossa kamppaillaan. Onko arvoa siirtyä tavanomaiseen?

Keskustelussa nousi vielä esille markkinoilla erottuminen, isot toimijat eivät panosta riittävästi luomubrändiin. Luomun hiilensidonnasta keskusteltiin myös.

Valiokunnan esitykset ja kannat kokouksessa

Valiokunta päätti antaa seuraavaan tiedotteen:

Luomutuotanto on tärkeä osa kestävästä ruokajärjestelmästä ja huoltovarmuutta. Luomussa pyritään mahdollisimman suureen omavaraisuuteen tuotannossa käyttävien panosten suhteen. Luomuviljelylle on asetettu uudelle Cap-ohjelmakaudelle määrälliseksi tavoitteeksi kasvaa 20 prosenttiin peltopinta-alasta. Tavoitetta kohden lähdetään takamatkalta ja edellytykset tavoitteen saavuttamiseksi vaatii nopeita päätöksiä luomutuotannon kasvun esteiden poistamiseksi.

Viljelijän luomutuotteista saatava hinta laskenut lähes samalle tasolle kuin tavanomaisesta saatava hinta. Luomu ei kasva enää markkinoilla. Heikentyneen kysynnän ja kohonneiden kustannusten takia, sekä yhä tiukemmaksi muuttuvien luomuehtojen johdosta erityisesti luomukotieläintiloja on siirtymässä tavanomaiseen tuotantoon.

Kun markkina ei kasva, ei luomualaa tule kasvattaa tukivetoisesti. Ensin tulee saada luomumarkkinat tasapainoon ja sitten kasvattaa luomualaa markkinoiden kysynnän mukaan. Valiokunta haastaa elintarviketeollisuuden panostamaan luomuun, jotta luomun kasvun tavoitteet on mahdollista saavuttaa.

Luomutuen maksu on esitetty siirrettäväksi hakuvuoden lokakuulta seuraavan vuoden huhtikuuhun. Viljelyn kustannukset on pystyttävä maksamaan viljelyvuoden aikana. Tuotteista saatava hinta ei kata viljelykustannuksista kuin osan, siksi tukien maksujen ajankohdalla suuri merkitys tilojen maksuvalmiuden kannalta. Kaikkien tukien maksuun tulee saada ennakkomaksujen järjestelmä ja ennakoiden maksut on aloitettava lokakuussa, kuten oli päättyneellä ohjelmakaudella. Myös luomutuen ennakko on maksettava lokakuussa.

Polttoöljyn ja dieselin kustannusten alentamisella on tärkeä merkitys luomutiloille. Energiaveropalautus on jatkettava täysimäärisesti EU:n sallimissa rajoissa, kuten oli vuoden 2021 osalta.

Luomun tarkastus- ja lupamaksut ovat merkittävä kuluerä ja ajaa erityisesti pieni erikoiskasvituotantotiloja pois luomusta. Myös valvojien saaminen alalle alkaa olla hankalaa nykyisillä maksu ja korvauskäytännöillä. Tehty muutos valvontamaksuihin ei ole riittävä. Valiokunta esittää tarkastus- ja lupamaksuista luopumista. Samalla luomutilojen valvontaa voi kehittää enemmän omavalvonnan suuntaan.

Korvauskelvottomat pellot on osa tuotantoa kehittävien kotieläintilojen rehuomavaraisuutta. Ilman korvauskelpoisuutta ei saa luonnonhaitta- eikä ympäristökorvausta, eikä luomutukea. Korvauskelvottomia aloja tulee ottaa korvauskelpoisuuden tukihaussa ns. jonotusjärjestelmän kautta niin, että korvauskelvottomien peltojen jonoa voidaan poistaa sitä mukaa, kun korvauskelpoista peltoa poistuu viljelystä.

Itä- ja Keski-Suomen erikoiskasvivaliokunta

Erikoiskasvivaliokunta kokoontui 2 kertaa. Ensimmäisessä kokouksessa 31.3. käsiteltiin markkinatilannetta, tulevan satokauden näkymiä ja tukivalvonnan muuttumista satelliittivalvonnaksi.

Toisessa kokouksessa käsiteltiin satotilannetta ja meneillään olevia edunvalvonta-asioita. Sateinen syksy aiheutti erikoiskasveille laatuongelmia. Keski-Euroopassa oli myös vaikeat sääolosuhteet sadonkorjuuaikana.

Komission kestävä kasvinsuojeluaineiden suunnitelma on ”ei-sitova” 30 % 2030 mennessä. Viitevuosina ovat 2015–2017. Painotus tulee olemaan käyttömäärissä, ei tehoaineessa. Tätä seikkaa on kritisoitu komissiolle, mutta muutosta ei ole vielä saatu aikaan. Komissiolla tulee olemaan sähköinen järjestelmä, johon käyttötiedot kirjataan. Tukes valmistautuu Suomessa raportointiin. Kasvinsuojeluruiskut tulisivat Trafín rekisteriin.

Ensi kesän Minor Use- lupien hakemista valmistellaan nyt.

Valiokunta evästi Tukesin vierailulle lähtijöitä siitä, että riskit kasvavat tuotannon epäonnistumiselle, jos kasvinsuojeluaineiden käyttöä joudutaan vähentämään radikaalisti. Valiokunta muistutti myös, että lupaprosessi kestää liian kauan, mutta vaikutukset rajoituksista tulevat nopealla aikataululla tiloille. Tukes katsoo vain tehoainetta, ei vaikutuksia ruuantuotantoon.

Keskustelussa nousi esiin tarve työnohtokoulutukselle. Koulutus tukisi erikoiskasvutilojen työnohtajien osaamista ja toimisi myös mahdollisena verkostoitumispaikkana. Koulutuksen ajankohdan pitäisi olla

talvikausi ja sen pitäisi loppua ennen maaliskuuta. Vastaaventyyppinen koulutus on ollut tarjolla Varsinais-Suomessa. Toisena asiana keskustelussa nousi esiin myös tarve tilalle tilattavasta ensiapukoulutuksesta.

Valiokunnan puheenjohtajana toimi Antti Vauhkonen Etelä-Savosta.

Itä- ja Keski-Suomen elinkeinopolitiikka- ja yrittäjyysvaliokunta

Elinkeinopolitiikka- ja yrittäjyysvaliokunta kokoontui kaksi kertaa 21.4. ja 24.10. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Riku Kalmari MTK-Keski-Suomesta, Pekka Partanen ja sihteerinä Jari Rouvinen MTK-Pohjois-Karjalasta.

Valiokunta kokoontui vuoden aikana kahdesti toimintasuunnitelman mukaan. Kevätkokous pidettiin etäkokouksena 21.4 ja sen tärkeimpänä aiheena oli parlamentaarisen maatalouden kannattavuutta pohtineen työryhmän loppuasiakirjan analysointi. Toisen kokouksen pääaiheena oli MTK:n ja ETL:n elintarvikeketjun kehittämisohjelma, jota tullaan käyttämään hallitusohjelma suositusten pohjana.

Valiokunta laati keskustelun pohjalta kannanoton, jossa kannettiin huolta tilojen maksuvalmiudesta ja kotieläintilojen kannattavuudesta, mikäli kansallisten tukien leikkaus kohdistuu pohjoiseen tukeen.

Toisen kokouksen aiheena 24.10 Hirvensalmella oli uusi pakastekuivausteknologia ja sen mahdollisuudet avata uusia vientimahdollisuuksia pk-yrityksille elintarvikeketjussa. FrostDry Oy:n edustaja Hannu Tamminen esitteli ensimmäisen kaupallisen kokoluokan laitteiston koetuloksia ja teknologian mahdollisuuksia edistää ruokavientiä erityisesti pitkää säilyvyyttä vaativille markkinoille.

Keskustelussa nousi esille pitkäjänteisen vientiohjelman tarve elintarvikkeille, joilla pystymme vahvistamaan suomalaista maabrändiä ja tukemaan myös pk- yritysten vientiponnistuksia isojen yritysten rinnalla. Toiveena oli myös saada uudesta pakastekuivausteknologiasta veturi tuotekehitykselle IKS-alueelle.

Lisäksi keskusteltiin valiokunnan roolista ja painotuksista tulevaisuudessa. Toimintaa toivottiin suunnattavan jatkossa aluekehitykseen vaikuttamiseen, uusiin innovaatioihin ja yrittämisen mahdollisuuksiin tutustumisiin. Järjestön valiokunta- ja verkostouudistuksen kokonaisuudesta riippuu myös IKS-alueen valiokuntien tulevaisuus ja toimintamallit, joihin palataan viimeistään syksyllä 2024.

21.4 Kokouksen kannanotto ja keskustelun pääkohdat

MTK:n Itä- ja Keski-Suomen yrittäjä- ja elinkeinopolitiikan valiokunnan kannanotto

Maatalouden taloudellinen tilanne on edelleen hyvin haasteellinen. Valiokuntamme kantaa erityistä huolta aloittavien ja nuorten maatalous- ja maaseutuyrittäjien tilanteesta. Sukupolvenvaihdosten määrä on viimeisien vuosien aikana romahtanut Itä- ja Keski- Suomen alueella.

Toivomme alueen kansanedustajien vaikuttavan hallitusohjelmaan erityisesti seuraavien asioiden osalta:

1. Sukupolvenvaihdoksissa ja isommissa investointihankkeissa ongelmaksi on noussut korkotuen enimmäismäärän (35 000 €) alhainen taso suhteutettuna nopeasti nousevaan korkotasoon. Tuen enimmäismäärää tulisi pikimmiten korottaa nykyisen korkotason edellyttämälle tasolle.
2. Tilojen maksuvalmiuden turvaaminen kuluvalle CAP27 ohjelmakaudella vaatii syksyisen tukien maksun ja korkotukilainojen hoitokulujen maksamisen synkronointia. Peltovalvontojen myöhästyttäminen siirtää tukien ennakoidenkin maksun pysyvästi joulukuulle. Force major tilanne pitää hoitaa valtion toimesta, joko korkotukilainsäädäntöä päivittämällä tai keskitetysti pankkien kanssa viljelijöille kuluttomasta maksuaikataulun muutoksesta sopimalla (koskee uusien lainojen rating ehtoja).
3. Valtiovarainministeriö on ehdottanut 200–300 miljoonan leikkausta kansallisiin maataloustukiin. Tästä suurin leikkaus kohdistuisi pohjoiseen kotieläintukeen ja samoille tiloille, jotka jo CAP27 tukiratkaisussa ovat menettäneet 10–50 000 euroa tilakoon mukaan. Kyseinen leikkaus johtaisi Itä-Keski- ja Pohjois-Suomen maatalouden nopeaan alas ajoon, koska maito- ja nautakarjatalous muodostaa edelleen sektorin taloudellisen selkärangan alueella. Maatalouden markkinatuloista maidon - ja naudanlihan osuus on edelleen 70–80 % ja sen korvaaminen esim. peltoviljelyllä on mahdotonta.

Parlamentaarinen maatalouden tulos- ja kehitysnäkymien arviointiryhmä esittää loppuraportissaan toimia elintarvikeketjun toimintaedellytysten parantamiseen, ruoantuottajien aseman parantamiseen elintarvikeketjussa sekä huoltovarmuuden ja alkutuotannon pitkän aikavälin toimintaedellytysten varmistamiseen koko maassa.

Toivomme, että työryhmän toimenpide-ehdotukset huomioidaan hallitusohjelmassa hallituksen kokoonpanosta riippumatta. Maatalouden ja ruuantuotannon säilyminen koko maassa on Suomen yhteinen asia.

Toivomme teidän alueemme kansanedustajina vievän viestiä eteenpäin, jotta voimme varmistaa kotimaisen ruuantuotannon jatkumisen tulevaisuudessa myös Itä- ja Keski-Suomessa.

Keskustelun pääkohdat:

- Yleinen huoli tukien maksuaikataulusta ja niiden vaikutuksesta maksuvalmiuteen ja lainojen ratingiin.
- Korkotukilainojen maksimimäärän riittävyydestä korkojen noustessa ja tilakokojen kasvaessa.
- OY-muotoisten tilojen SPV-suunnittelusta ja sen osaamisesta. Vievät paljon aikaa ja virheitä on kallista korjata.
- EU:n metsäkatoesityksen vaikutukset maatalousrakentamiseen sekä naudanlihan ja maidontuotantoon. Lisäksi pohdittiin, voiko puulla jatkossa edes lämmittää saunaa isommista rakennuksista puhumattakaan.
- CAP 27 tukiratkaisun vaikutuksen kotieläintuotannon kannattavuuteen. Esim. Luomumaidolla tuet putoavat 15 %
- CAP:n osalta huolta kannettiin myös ruuantuotannon kannustumista verrattuna passiiviviljelyyn.
- Elintarvikemarkkinavaltuutetun tiedonsaantimahdollisuuksista ja niiden hyödyntämisestä markkinaedunvalvonnassa.

- Tasausvarauksen riittävydestä, sitten kun kannattavuus saadaan taas kuntoon.
- CAP-ohjelman yksinkertaistamisesta, kohta kukaan ei osaa täyttää tukihakemusta!
- SPV-osaajien riittävydestä erityisesti pienemmissä pankeissa.
- Lunastuslain päivittäminen tähän päivään. 200 € / ha ei ole käypä korvaus siirtolinjojen pohjasta.
- Huoltovarmuus ja maanpuolustus ovat Itä-Suomen prioriteetit maataloudessa, joista kuu-
luu myös saada korvaus.
- Maa- ja metsätalous tarvitsevat myös työntekijänsä ja kaikkia niitä ei saada Suomesta
edes nyt.
- TKI toimintaa tarvitaan viennin tueksi.

24.10 Kokouksen yhteenveto:

Pakastekuivausteknologian mahdollisuudet (Hannu Tamminen, FrostDry Oy)

Hannu Tamminen kertoi pakastekuivausteknologian kehittämisen uusista mahdollisuuksista.

Teknologian taustalla on Lyotech Oy:ssa 10 vuoden aikana tehty tuotekehitys, jota on pilotoitu lähes kaikilla kotimaan markkinoilla olevilla raaka-aineilla. Ainostaan hunajan ja hyvin rasvaisten tuotteiden pakastekuivaus ei onnistu.

Laadun paraneminen, energian säästö ja molekyyli-rakenteen säilyminen ovat suurimpia edistysaskeleita nykyisiin pakastekuivausteknologioihin verraten.

Huoltovarmuus, Ukrainan kriisi ja Nato jäsenyys, ovat asioita, jotka ovat nostaneet kiinnostuksen pakastekuivattuja elintarvikkeita kohtaan aivan uudelle tasolle. Pitkään säilyvät, kevyet ja terveelliset elintarvikkeet ovat monien valtioiden ja organisaatioiden hankintalistoilta.

Pakastekuivatut elintarvikkeet voidaan ”vettää” takaisin alkuperäiseen muotoon ja laatuun noin 98 prosenttisesti. Suurin hyöty saavutetaan logistiikkakustannusten säästöissä ja säilyvyyden parantumisessa. Oikein pakattuina elintarvikkeet säilyvät 5–30 vuoteen, jolloin niitä voidaan hyvin käyttää myös kriisi ja katastrofialueilla.

Suomen osalta suurin potentiaali kohdistuu elintarvikeviennin kehittämiseen. Pakastekuivaetuille tuotteille on olemassa aivan uusia vientimahdollisuuksia laadun paranemisen myötä ja mikä parasta, kannattavuutta pystytään myös oleellisesti nostamaan, jolloin koko ketjuun jää enemmän jaettavaa.

Ensimmäinen kaupallisen tason laitteisto on parhaillaan koeajossa Hirvensalmella. Kiteellä on puolestaan menossa hanke ensimmäisen yrityksen ja TKI-keskuksen perustamisesta uuden pakastekuivausteknologian ympärille. Liikkeelle on tarkoitus päästä vuoden 2024 aikana.

Pakastekuivausketjun rakentamisen tarpeet

Alkutuotannon osalta pakastekuivauksessa tärkeintä on raaka-aineen laadun säilyttäminen alkupakastukseen saakka. Tämä tarkoittaa toimivaa kylmäketjua mahdollisimman lähellä korjuu- tai keruupaikkaa

sekä alkupakastusta mieluummin jo samana päivänä. Laadukkaan alkupakastuksen jälkeen pakastekui-
vaus voidaan tehdä 1–2 vuoden aikana.

Alkuun päästään nykyisilläkin laitteistoilla, mutta extra laadun takaamiseksi tarvitaan jatkossa termi-
naaliverkosto, johon raaka-aineet kootaan alkupakastusta varten.

Viennin osalta tarvitaan myös toimenpiteitä marjalajikkeiden ja viljelytekniikan kehittämiseksi vas-
taamaan kunkin markkinan kulutustottumuksiin.

PK- yritysten elintarvikeviennin mahdollisuudet

Pienemmille yrityksille uusi teknologia avaa mahdollisuuksia omaan tuotekehitykseen ja viennin aloit-
tamiseen pienemmillä panostuksilla paremman säilyvyyden ja alhaisempien kuljetuskustannusten ansi-
osta. Raaka-ainehankinnassa tarvitaan laajempaa alueellista yhteistyötä ja koko ketjun keskinäistä laa-
tuun ja määriin sitoutumista, jotta viennistä voidaan kehittää meille ns. kolmas ostaja elintarvikemark-
kinoille.

Viennin kehittäminen kokonaisuudessaan on erittäin tärkeää alkutuotannon kannattavuuden paranta-
miseksi, koska ostovoima ja kotimaisuuden suosiminen ovat olleet nopeassa laskussa kotimarkkinoilla.
Tie ei ole helppo, mutta luultavasti ainoa mahdollinen, mikäli haluamme säilyttää nykyisen alkutuotan-
non tason Suomessa ja mieluummin vielä lisätä sitä.

IKS -alueen valiokuntatoiminnan kehittämistarpeet ja tulevaisuus:

Järjestön verkostouudistukset ja toimintatapojen virtaviivaistaminen valtakunnallisesti sekä säästöpai-
neet pakottavat miettimään uudestaan myös alueellisia valiokuntarakenteita.

IKS -alueen luottamusjohto linjasi yhteiskokouksessa Helsingissä 6.10, että valiokuntarakenne alueella
säilyy entisellään (jäsenpalvelu valiokuntaa lukuun ottamatta) ainakin vuoden 2024 ajan.

Elinkeino- ja yrittäjyysvaliokunnan osalta toivottiin keskustelua valiokunnan roolista, koska sillä ei ole
olemassa vastinparia maakunnallisessa vaikuttamisessa.

Päivän aiheeseen liittyen nähtiin tärkeäksi uusiin innovaatioihin ja kehittämishankkeisiin tutustuminen
ja tiedon levittäminen niihin liittyen.

Alustavassa keskustelussa esille nousivat tarpeet aluekehittämisen (Itä-Suomi ohjelman) resurssien tur-
vaamiseen liittyvät asiat, sekä vihreän energian ongelman ratkaiseminen erityisesti 5-tien itäpuolella.
Tarvitsemme kaikkien alueen toimijoiden keskinäisen yhteistyön tiivistämistä, jotta pystymme nosta-
maan alueen elinkeinojen kehittämisen uuteen nousuun erittäin haastavassa taloustilanteessa. Haas-
teet koskevat niin julkista sektoria kuin yritystoimintaa ja ilman nopeaa reagointia aluetta uhkaa näivet-
tyminen.

Kokouksessa päätettiin edistää omalta osaltamme MTK:n esitystä EU:n itäraja ohjelmasta ja rahastosta,
joka tähtää raja-alueen elinkeinotoiminnan ja huoltovarmuuden turvaamiseen ja kehittämiseen.

Muita asioita

Noora Räsänen muistutti MUKI -hankkeen työpajoista, joissa käydään lävitse maatalousmuovien kierrätyksen tulevaisuutta ja kehittämistä lähitulevaisuudessa.

Muovin kierrättämisen liikkeelleasanti nähtiin erittäin tärkeäksi, etteivät nurkat täyty aivan mahdottomasti. Muovien ympärillä tehtävä kehitystyö eri hankkeissa on myös yksi esimerkki asioista, joita valio-kunta voi toiminnassaan edistää.

Itä- ja Keski-Suomen kuluttajavaliokunta

Kuluttajatyövaliokunta kokoontui etäyhteyksin kaksi kertaa vuonna 2023; 13.2.2023 ja 6.9.23. Valiokun-
nan puheenjohtajana toimi Harri Tuomainen. Kuluttajatyövaliokunta vei eteenpäin asioita vuonna 2023
liittyen muun muassa MTK -materiaalikauppaan, kannusti alueen viljelijöitä osallistumaan osta tilalta -
päivään, sekä kannusti alueensa yhdistyksiä ja viljelijöitä osallistumaan peltokylttikampanjaan.

Kokkaa kotimaista -kampanja on saanut kannatusta osassa yhdistystä niin, että sitä on alettu tehdä sys-
temaattisesti joka vuosi. Keräilymahdollisuus kaupoissa on helpottanut yhdistysten ruokalähetyksen
toimintaa. Ruokamäärä oppilaille on helppo määrittää nykyään Excelissä. Pohjois-Karjalassa on päästy
kampanjalla valtakunnallisiin uutisiin.

Kuluttajatyössä sosiaalinen media tulisi valjastaa paremmin kotimaisesta ruoantuotannosta viljelijöille
viestimiseen ja kohderyhmät tulisi tavoittaa eri sosiaalisenmedian kanavissa tavoitteellisesti tulevaisuu-
dessa.

MTK-Pohjois-Savon liitto toteutti lisäksi peltokylttikampanjaa valtakunnallisella tasolla. Kampanjan tar-
koitus oli selkeyttää suomalaisen ruoan sanomaa kuluttajille hankeen myötä. Apurahalla tuotettiin pel-
tokylttejä MTK-yhdistysten käyttöön. Kampanjaa toteutettiin koko valtakunnan kampanjana, joten vai-
kuttavuus oli erittäin laaja. Viestintä kytkettiin MTK ry:n kuluttajaviestintään koko vuoden 2023 ajan
huipentuen maaseutunuorten joulutuliin. Kampanja toteutettiin MTK-yhdistysten toivealoitteesta.

Kuva 7. Peltokylttikampanja

Peltokylttikampanjan myötä tuotiin esille ruoan matka pellolta pöytään; kylttejä asetettiin ympäri Suomea keskeisille paikoille; kylien ja kaupunkien teiden varsilla oleville pelloille. Kylteissä näkyi myös somessa käytettävä kampanjan hashtag (#tarinaruoasta). Kylteillä tuotiin kuluttajaviestintänä esille ruoan tarinaa pellolta pöytään, jatkumona aina maaseutunuorten joulutulien kiitosviestiin. Kylttien vallitsevina teemoina toimivat: huoltovarmuus, sadon valmistuminen, suomalainen työ, suomalainen ruoka luo ilmasto- ja ympäristöhyötyjä

Itä- ja Keski-Suomen osaaminen ja hyvinvointi -valiokunta

Valiokunta kokoontui kaksi kertaa vuonna 2023. Ensimmäinen kokous oli Teams:n välityksellä 3.2.2023 ja toinen järjestettiin hybridinä Jyväskylässä 18.9.2023 MTK-Keski-Suomen toimistolla. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Sanna Hämäläinen, sihteerinä Sari Hintikka ja varasihteerinä Heini Mämmi.

Syksyn kokouksessa valiokunta päätti tehdä Melalle kannanoton lomituspalveluista sekä viestiä jäsenilleen maatilojen varautumisesta jäsensähköpostin välityksellä.

Alla ote jäsenviestistä liittyen maatilojen varautumiseen.

Varautuminen vahvistaa

Oletko miettinyt kuinka maatilan työt hoituvat jos sinulle itsellesi tapahtuisi jotain? Tai entäpä puolisollesi? Miten toimintaympäristön häiriöt, kuten pitkä sähkökatko tai vedensaannin ongelmat vaikuttavat tilan toimintaan? Oletteko tehokkaasti varautuneet tarttuvan eläintaudin taltuttamiseen?

Varautumista kannattaa miettiä etukäteen jo silloin, kun asiat ovat hyvin. Valmiiksi mietityt toimintatavat säästävät kriisitilanteissa kallista aikaa ja mahdollistavat niin maatilan, kuin sen asukkaidenkin elämän jatkumisen nopeasti kriisin jälkeen.

Siispä suosittelemme, että tutustutte maavaran sivustoihin. Alla painikkeet, joista pääset tutustumaan varautumisen työkaluihin ja sivustolta saat ladattua ilmaiseksi **varautumissuunnitelmapohjan**.

[Varautumisen työkaluihin pääset tästä](#)

[Pääset tutustumaan varautumisen oppaaseen tästä](#)

Itä- ja Keski-Suomen osaamisen ja hyvinvointivaliokunnan kannanotto lomituspalveluista:

”Lomitusalueuudistuksen myötä useita lomitussyksiköitä laitettiin yhteen. Osa uusista lomitusalueista on toiminut vuoden 2023 alusta, osa taas on ollut toiminnassa jo vuoden 2022 alusta. On ymmärrettävää, että uusien yhteisten toimintatapojen käyttöönotto voi olla haastavaa. Aikaa on kuitenkin kulunut jo sen verran, että alun ongelmat pitäisi olla jo selätetty.

On käynyt ilmi, että alueellamme esiintyy runsaasti ongelmia yhtenäisten toimintatapojen käyttöönotossa ja jopa eriarvoista kohtelua tilojen välillä. Lomitusalueen sisällä on erilaisia käytäntöjä, eivätkä kaikki noudata sovittuja toimintatapoja. Esimerkkutilanne: hallinto ilmoittaa ilman yhteistä sopimista maatilayrittäjän kanssa lomittajan työajan olevan jatkossa yksiosainen. Lypsykarjatilalla tämä on todella hankala asia, kun kyseessä ei ole robottitila. Edellä mainittu tilanne vaatii yrittäjältä myös lomitustilanteen tuntemista, ettei hänen oikeutensa tule poljetuksi. Tilanne on yrittäjiä kuormittava. On ymmärrettävää, että ihmetystä aiheuttaa se, miksi toista yrittäjää kohdellaan samalla lomitusalueella eri tavalla kuin toista.

Valiokunta on huolissaan myös siitä palautteesta, mitä osalta lomittajia tulee. Palaute on koskenut työnjohtajia ja lomittajia on jopa irtisanoutunut epäkohtien vuoksi. Tilanne on erittäin huolestuttava, kun pidettyjä ja työnsä osaavia lomittajia lähtee pois.

Koska Mela tekee sopimukset kuntien kanssa lomitussyksiköiden toiminnasta, tulee Melan myös valvoa, että lomitussyksiköt toimivat lomitustilanteen mukaan kaikilta osin ja että yrittäjien saama palvelu ei riipu siitä, kuka hänen asioitaan hoitaa. Samasta syystä Mela ei voi myöskään jättää huomiotta paikallisyksiköissä esiintyviä työnjohdollisia ongelmia.

MTK liitot tekivät kyselyn lomitusalueiden toiminnasta alkuvuodesta 2023. Tulokset olivat joidenkin lomitussyksiköiden osalta hälyttäviä. Kysely tulee uusia tammikuussa 2024 niin, että kysymykset vastaavat vuoden 2023 kysymyksiä. Tällöin pystytään vertaamaan tilanteen kehittymistä. Esitämme myös, että Mela puuttuu saadun palautteen perusteella esiintyviin epäkohtiin ja velvoittaa alueemme yksiköiden noudattavan yhteisiä sovittuja sääntöjä lomitusten suhteen.

Itä- ja Keski-Suomen jäsenpalveluvaliokunta

Itä- ja Keski-Suomen jäsenpalveluvaliokunta ei kokoontunut toimintavuonna 2023.

Itä- ja Keski-Suomen ympäristövaliokunta

Ympäristö- ja maapoliittinen valiokunta on Itä- ja Keski-Suomen yhteinen ja siihen kuuluu Keski-Suomi, Pohjois-Savo, Etelä-Savo ja Pohjois-Karjala.

Vuonna 2023 valiokunta kokoontui kaksi kertaa, 18.4.2023 Teams -yhteydellä sekä 9.11.2023 retkikokouksena Joroisissa.

Kevään kokouksessa kuultiin energia-asiantuntija Anssi Kainulaisen esitelmä hiilimarkkinoista sekä maankäyttöasiantuntija Juho Iksen esitelmä aurinko- ja tuulivoiman ajankohtaisista.

Syksyn kokouksessa paikalla Joroisissa oli 10 osallistujaa ja etänä 4 osallistujaa. Kokouksen alkuun Joroisten kunnanjohtaja Jaakko Kuronen esitteli kunnan roolia energiahankkeissa, joista keskeisin tällä hetkellä aurinkovoima. Valiokunta kävi aihepiiriin liittyen vilkasta keskustelua ja kokouksen päätteeksi tutustuttiin aurinkovoima-alueeseen.

Valiokunnan puheenjohtajana v. 2023 toimi Veli-Matti Ahlqvist ja varapuheenjohtajana Markku Paananen. Valiokunnan sihteerinä toimi Seppo Niskanen

MTK-Keski-Suomen jäsenet 31.12.2023

	Jäsentilat/ Vastuhenkilöt	Perheenjäsen	Henkilöjäsen	Kunninjäsen	Opiskelijajäsen	Osakkaat	Muut jäsenlajit	Kaikki jäsenet 2023	Jäsenten peltopinta-ala ha	MTY-jäsenten metsä ala ha
MTK SydänSuomi	235	308	13		1	4	27	588	9 179	22 140
MTK-Hankasalmi	121	169	7			3	14	314	4 298	8 867
MTK-Jou-Lu	139	205	11			1		356	4 068	11 048
MTK-Jyväskylä	64	71	11		3		7	156	2 221	4 606
MTK-Jämsän Seutu	232	313	4				12	561	6 651	16 558
MTK-Kannonkoski	45	99			1	1	5	151	1 550	4 117
MTK-Karhi	157	239	14	2			6	418	5 843	12 039
MTK-Keurusseutu	151	232	9	1	1		19	413	4 133	15 622
MTK-Konnevesi	146	173	4			1	26	350	1 999	9 482
MTK-Korpilahti-Muurame	163	218	4		1		15	401	3 708	11 541
MTK-Laukaa	175	217	7		2	2	19	422	5 819	12 188
MTK-Petäjävesi	56	65	3		1			125	1 347	3 970
MTK-Saarjärvi	184	211	10		1	3	6	415	6 310	11 829
MTK-Toivakka	45	48	1				1	95	1 188	3 064
MTK-Uurainen	59	106	5		1		7	178	2 142	3 757
MTK-Äänekoski ry.	122	241	12	4			18	397	3 111	6 963
*lähde: Oiva-jäsenrekisteri	791	2 915	115	7	12	15	182	5 340	63 567	157 791

Taulukko 2 MTK-Keski-Suomen jäsenyhdistykset ja jäsenmäärät vuonna 2023.

Yhteisöjäsenet

Osuuskunta Maitosuomi, Alueosuuskunta Itämaito, Osuuskunta Pohjolan maito, Osuuskunta Tuottajain Maito, Osuuskunta Lihakunta, Metsäliitto Osuuskunta, Itikka Osuuskunta, Osuuskauppa Keskimaa, Keski-Suomen Osuuspankki ja LähiTapiola.

MTK-Keski-Suomen tilinpäätös 2023

TULOSLASKELMA 1.1. - 31.12.	2023	2022
VARSINAINEN TOIMINTA		
Tuotot		
Varsinaisen toiminnan tuotot		
hankerahoitus	29 105,01	28 323,35
Tuotot yhteensä	55 812,55	57 566,12
Kulut		
Varsinaisen toiminnan kulut		
Kulut yhteensä	277 073,03	249 860,53
Varsinaisen toiminnan kuluja jäämä	-221 260,48	-192 294,41
VARAINHANKINTA		
Jäsenmaksutuotot	202 236,97	203 242,33
Muut varainhankinnan tuotot	6 201,58	9 278,19
Varainhankinta yhteensä	208 438,55	212 520,52
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot	26 771,12	22 630,38
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kulut	-7 292,37	-7 419,21
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	19 478,75	15 211,17
Satunnaiset kulut		
Muut avustukset	2 700	
Tilikauden tulos	9 356,82	35 437,28
TASE 31.12.		
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet	3 915,62	4 517,47
Sijoitukset	675 635,75	611 565,38
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset	18 446,92	20 656,90
Rahat ja pankkisaamiset	33 250,41	99 473,28
Vastaavaa yhteensä	731 248,70	715 556,13
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Rahastopääoma	450 285,08	450 285,08
Ed. tilikausien ylijäämä	223 595,43	188 158,15
Tilikauden ylijäämä	9 356,82	35 437,28
Oma pääoma yhteensä	683 237,33	673 880,51
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lyhytaikainen vieras pääoma	48 011,37	41 675,62
Vieras pääoma yhteensä	48 011,37	41 675,62
Vastattavaa yhteensä	731 248,70	715 556,13

Toimintakertomus 2023 Keski-Suomen Maataloustuottajain Säätiö

Hallinto

Keski-Suomen Maataloustuottajain Säätiön hallitus kokoontui tilivuonna kaksi kertaa. Säätiön hallitukseen kuuluivat kertomusvuonna Kalle Hankamäki (pj) (varalla Minna Häkkinen), Jarkko Pakkanen (varapj, varalla Henna Laulajainen) sekä MTK-Keski-Suomi ry:n johtokunnan nimeäminä edustajina Tomi Ahonen (varalla Paavo Hienola) ja Jani Rantanen (varalla Jarkko Nurminen). Säätiön sihteerinä ja asiamiehenä toimi Minna Kepponen. Hallinto- ja toimistopalvelut säätiölle tuotti Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomi ry.

Säätiön omaisuus

Säätiö omistaa metsää yhteensä 157 ha. Tilat sijaitsevat Äänekosken Sumiaisissa ja Petäjävedellä. Metsät ovat hyvässä kasvukunnossa ja vuosikasvu on vuonna 2016 laaditun metsäsuunnitelman mukaan 1 134 m³. Metsätalouden tuloja kertyi tilivuonna 83.986,15 euroa.

Metsä Board Oyj:n osakkeita on 4 311 kpl. Metsäliitto osuuskunnan osuuspääomaan on sijoitettu 67.992e. Metsäliiton osuuspääoma tuotti tilivuonna korkoa 2.870,06 euroa.

Säätiön omistaman Kiinteistö Oy Maatalon huoneiston kokonaispinta-ala on 186,5m². MTK-Keski-Suomi ry, MTK ry ja Mhy Keski-Suomi ovat tiloissa vuokralaisina. Säätiöllä on myös osuus Maatalon yhteisistä tiloista. Vuokratuloja tilivuonna kertyi 25.639,48 euroa.

Säätiön myöntämät avustukset

Säätiö myönsi tilivuonna avustuksia ja apurahoja yhteensä 4.200 euroa.

Lähipiiritoiminta

Lähipiiritoimintaa ei ollut tilivuoden aikana.

Tilikauden tulos

Säätiön tilinpäätös osoittaa tilikaudelta ylijäämää 49.974,64 euroa.

MTK-Keski-Suomi ry on syyskokouksessaan valinnut säätiön varsinaiseksi tilintarkastajaksi vuodelle 2023 Tilintarkastus Riuttanen Oy:n ja varatilintarkastajaksi SYS Audit Oy:n.

Keski-Suomen Maataloustuottajain Säätiön hallitus

Kalle Hankamäki

Jarkko Pakkanen

Tomi Ahonen

Jani Rantanen

MTK-Keski-Suomen toimintasuunnitelma vuodelle 2024

MTK-Keski-Suomi ry on maa- ja metsätalouden harjoittajien sekä maaseutuyrittäjien maakunnallinen ammatti- ja etujärjestö. Toimimme asiantuntemuksen ja vuorovaikutuksen kautta jäsentemme yritys-toiminnan edellytysten turvaamiseksi ja kehittämiseksi muuttuvassa toimintaympäristössä. Toimimme MTK:n ja yhdistystemme kumppaneina järjestö- ja edunvalvontatyössä. Edunvalvontamme lähtökohta on jäsenten elinkeinojen harjoittaminen ja niiden edistäminen sekä maanomistajien oikeuksien ja luonnonvarojen kestävä käytön turvaaminen. Toimintamme päämäärä on elinvoimainen maaseutu, jossa järjestön jäsenet ovat henkisesti ja taloudellisesti hyvinvoivia.

JÄRJESTÖN YHTEISET AVAINTAVOITTEET VUONNA 2024 OVAT:

- 1. Vahva yhteiskunnallinen vaikuttaja**
- 2. Markkinoilla on menestyttävä**
- 3. Järjestön voima on omaksi kokemisessa**

MTK Keski-Suomen toimintasuunnitelma on laadittu täydentämään maakunnallisista lähtökohdista koko järjestön tavoitteita.

1. Vahva yhteiskunnallinen vaikuttaja:

1.1. Vahvistamme ja laajennamme omaisuuden suojaa omistajan päätösvaltaa kunnioittaen kotimaassa ja EU:ssa

- Huolehdimme MTK Yhdistystemme kyvystä puuttua omaisuuden suojaa ja omistajan päätösvaltaa heikentäviin toimiin ja päätöksiin.
- Huolehdimme, että medialla, päättäjillä ja sidosryhmillä on ajantasainen tieto ja ymmärrys omaisuuden suojaa uhkaavista tekijöistä.

1.2. Lisäämme kokonaisturvallisuutta ja vahvistamme suomalaisen tuotannon edellytyksiä kehittämällä omavaraisuutta ja kriisinsietokykyä.

- Vahvistamme jäsenten varautumista ilmasto- ja ympäristöriskeihin sekä yritys vastuullisuuden vaatimuksiin.
- Edistämme jäsenkuntamme tietoisuutta oman varautumisen ja turvallisuuden toimista yritys-toiminnassa.
- Edistämme yleistä ymmärrystä elinkeinojemme merkityksestä huoltovarmuudelle, ruokaturvalle sekä energiaomavaraisuudelle.
- Olemme mukana kumppanina huolehtimassa huoltovarmuudesta kriisitilanteissa.

- Edistämme VAP-varautumiskoulutusta ja yhteistyötä MPK:n, ELY:n ja kuntien YTA-alueen kanssa.

1.3. Järjestömme ja jäsenemme ovat osaavia, vastuullisia ja ratkaisukeskeisiä yhteistyökumppaneita.

- Tapaamme vaikuttamistyössä alueen kansanedustajia ja Euroopan Unionin parlamentin edustajia omalla alueellamme ja/tai yhteistyössä Itä- ja Keski-Suomen alueella.
- Tapaamme tiedotusvälineiden edustajia ja tarjoamme juttuaiheita sekä olemme tavoitettavissa taustoituksia varten maa- ja metsätalouden mahdollisuuksista ml. hiilensidonta, vastuullisuus ja ympäristökysymykset.
- Osallistumme maakunnan kehittämistyöhön ja tuomme aktiivisesti esille maa- ja metsätalouden mahdollisuuksia ja niiden merkitystä maakunnan ja kuntien kehittämis- ja mielikuvatyössä sekä sidosryhmien tapaamisissa ja kokouksissa
- IKS-alueen yhteistyöllä toteutamme alueellisia jäsen- ja yhdistyswebinaareja, jotka palvelevat edunvalvontaa ja jäsentemme yritystoimintaa sekä edistävät digitaalisia taitoja.
- Osallistumme sidosryhmien hankkeiden ohjausryhmiin maakuntaa ja maaseutuelinkeinoja kehittävällä otteella
- Osallistumme IKS valiokuntatyöllä MTK:n vaikuttamistyöhön sekä annamme lausuntoja tavoitteidemme mukaisesti valmisteltaviin asioihin.

2. Markkinoilla on menestyttävä:

2.1 Vahvistamme jäsentemme neuvotteluasemaa edistämällä reilua lainsäädäntöä sekä kehittämällä toimintamalleja ja osaamista.

- Edistämme tuottajayhteistyötä ja -organisaatioiden perustamista, esim. Tuotto-hankkeen avulla.
- Kohennamme jäsenten markkina-asemaa kysyntää vastaavalla, hiilensidontaa ja vastuullisuutta korostavalla tuotannolla. Tähän tähtää myös Ilmastonmuutokseen varautuva viljelijä -hankkeen toiminta.
- Viestimme toimialojemme vastuullisuudesta ja positiivisista ympäristövaikutuksista. Välitämme tietoa jäsenkunnalle yhdistysten kokouksissa, tilaisuuksissa ja suoralla jäsenviestinnällä sekä sosiaalisessa mediassa jäsenkuntaa laajemmin.
Edistämme viljelijöiden välistä rakentavaa vuoropuhelua
- Pidämme aktiivisesti esillä ruoka- ja puumarkkinoihin liittyvää tietoa, elinkeinojen taloudellista tilannetta, kauppaa- ja sopimuskäytäntöjä. Tuomme esiin näissä havaittuja epäkohtia sekä medialle että sidosryhmille.

- Teemme ruuantuotannon imago- ja kuluttajatyötä sekä kotimaisuuskampanjoita itse ja kumppaneiden kanssa. Edistämme jäsenkunnan ammattien arvostusta sekä kuluttajien myönteistä asennetta suomalaista ruokaa kohtaan viestinnällä, kampanjoilla ja tapahtumilla.
- Kannustamme MTK-yhdistyksiä omien ja järjestön kampanjoiden toteuttamisessa kuten Kokkaa kotimaista -kampanja, koululais- ja päiväkot- sekä avoimet ovet maatilalla -tapahtumat.
- Jatkamme tuuli- ja aurinkovoimaan liittyvien koulutusten järjestämistä yhä parempien sopimusten saavuttamiseksi.
- Edistämme markkinavaikuttamiseen koulutusmoduulien osallistujaviestintää

2.3 Hyödynnämme vihreän siirtymän tarjoamat uudet liiketoimintamahdollisuudet jäsentemme ansaintaa lisäävällä tavalla

- Valmistelemme yhteistä hanketoimintaa Järvi-Suomen ohjelman ympärille yhteistyössä MTK-liittojen ja muiden toimijoiden kanssa
- Tuotamme Neliveto-lehden yhdessä Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen kesken.
- Viestimme hankekumppaneiden ja sidosryhmien toteuttamista jäsenkunnalle sopivista tapahtumista, koulutuksista ja tiedoksiannoista.
- Tuemme Keski-Suomen yrityskylän toimintaa.

3. Järjestön voima on omaksi kokemisessa

3.1 MTK-järjestö on yhtenäinen, tasa-arvoinen ja kaikkia jäsenryhmiään edustava yhteisö

- Kehitämme IKS-valiokuntien ja niihin liittyvien verkostojen toimintaa, jolla myös osallistamme laajempaa jäsenkuntaa yhteiseen edunvalvontaan
- Huolehdimme sekä ulkoisessa- että jäsenviestinnässämme siitä, että MTK:n laaja edunvalvontatyö tulee entistä näkyvämmäksi ja ymmärrettävämmäksi kaikille jäsenillemme.

3.2 Pidämme hyvää huolta jäsenistämme ja mahdollistamme monipuolisen osallistumisen ja vaikuttamisen

- Edistämme jäsenpalveluiden käyttöönottoa ja mobiilikäyttöliittymän tunnettuutta.
- Pyrimme aktiivisella ja ajantasaisella viestinnällä tavoittamaan jäsenet sekä edistämään sillä jäsenpitoa ja hankintaa.
- Edistämme tietämystä jäseneduista

3.3 Kehitämme rohkeasti järjestöamme vastaamaan tuleviin toimintaympäristön muutoksiin ja jäsentemme tarpeisiin.

- Olemme aktiivisesti mukana kehittämässä järjestöä, jäsenpitoa ja jäsenhankintaa edistävällä tavalla yhteistyössä MTK:n ja yhdistysten kanssa.
- Markkinoimme keskusliiton koulutustarjontaa vaikuttamiseen ja järjestötyöhön

3.4 Tarjoamme houkuttelevan jäsenyyden nuorille, potentiaalisille ja toimintaansa kehittäville.

- Edistämme järjestön uudistumista maaseutunuorten toiminnalla, jossa kannustamme maaseutunuoria mukaan järjestön toimintaan ja kannan muodostukseen valiokuntatyöllä ja osallistamisella.
- Otamme käyttöön MTK:n Tervetuloa järjestöön -toimintakonseptin.

3.5 Muuta

- Osallistumme IKS puheenjohtajien ja sihteerien neuvottelupäiviin sekä syksyllä toteutamme ne maakunnallisesti.
- Edistämme yhdistysten välistä yhteistyötä yhdessä tekemällä ja tukemalla yhdistysten yhteisliittymisprosesseja siihen liittyvällä tiedolla.
- Teemme edunvalvontaa metsänhoitoyhdistysten kanssa mm. alueellisessa metsävaliokunnassa
- Jatkamme MTK-Keski-Suomen toiminnan kehittämistä ja tekemisen suuntaamista itsenäisesti sekä yhteistyössä muiden Itä-Suomen MTK-liittojen kanssa
- Jatkamme taloushallinnon yhteistyötä MTK Pohjois-Suomen kanssa.

MTK-Keski-Suomen talousarvio vuodelle 2024

TALOUSARVIO	2024	2023
VARSINAINEN TOIMINTA		
Tuotot		
MSL suoritukset	1 500,00	1 500,00
Riskienhallintayhteistyö	7 000,00	7 000,00
Toimistokorvaus Mela	2 400,00	2 400,00
Vuokratuotot	19 680,00	
Edelleen laskutukset		45 994,00
Hanketuotot	32 000,00	37 342,00
Tuotot yhteensä	57 644,00	94 236,00
Kulut		
Palkat ja palkkiot	213 708,00	144 119,00
Henkilösivukulut	28 479,20	24 456,90
Poistot	1 000,00	1 400,00
Matkakulut	13 734,45	17 000,00
Kokoukset	16 400,00	22 359,00
Toimistokulut	41 600,00	39 891,60
Muut varsinaisen toiminnan kulut	37 191,00	32 700,00
Kulut yhteensä	357 213,07	281 926,50
VARSINAISEN TOIMINNAN TUOTTO/KULUJÄÄMÄ	-299 569,07	-187 690,50
VARAINHANKINTA		
Varainhankinnan tuotot	223 032,00	200 200,00
SIJOITUS JA RAHOITUSTOIMINTA		
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot	22 500,00	19 900,00
Sijoitus ja rahoitustoiminnan kulut	-7 180,92	7 252,48
Avustukset		
Tilikauden yli-/alijäämä	-61 217,99	5 257,02

MTK-Keski-Suomi ry:n paikallisyhdistykset vuodelle 2024

